

Motion till riksdagen 2008/09:Fi25

av **Mona Sahlin m.fl. (s)**
med anledning av prop. 2008/09:100

2009 års ekonomiska vårproposition

1 Sammanfattning

Vi socialdemokrater insåg tidigt det allvarliga ekonomiska läget. Redan i november 2008 lade vi förslag i riksdagen om ett stimulanspaket för att ta Sverige ur krisen. Därefter har vi lagt ytterligare en motion i riksdagen i februari, med förslag om totalt drygt 100 000 nya jobb och utbildningsplatser för att ta Sverige ur krisen.

Drygt 100 000 jobb, praktik och utbildningsplatser – Skillnad i volym jämfört med regeringen

Fler utbildningsplatser i komvux, KY, högskola & arbetsmarknadsutbildning	50 000
Spetskompetenslyft	20 000
Jobblyft – insatser för långtidsarbetslösa	10 000
Förstajobbetavdrag	5 000
Traineejobb i välfärden	3 000
Utökat ROT-avdrag	15 000
Ökade investeringar i infrastruktur	3 000
Mer resurser till kommunsektorn	10 000
Jobbsatningar i kultursektorn	1 200
Summa	117 000

Vi menar att den politik som vi tidigare har föreslagit – och som regeringen dessvärre inte har tagit efter – i grunden är väl avvägd. Därför låter vi våra tidigare stimulansförslag på i storleksordningen 20 miljarder kronor för 2009 ligga fast och har endast utvecklat politiken på några områden i denna motion. Eftersom det dock inte är möjligt att genomföra förslagen förrän den 1 juli i år uppgår stimulansen för 2009 till knappt 10 miljarder kronor. Förslagen ryms väl under utgiftstaket. Budgeteringsmarginalen uppgår till 8 miljarder kronor 2009.

Den nivå våra stimulanser av den svenska ekonomi ligger på är tydligt i linje med vad ledande ekonomer föreslår. Exempelvis föreslår Lars Calmfors, ordförande i regeringens finanspolitiska råd, en stimulans på mellan 15 och

Fel! Okänt namn på

25 miljarder kronor¹, utöver regeringens förslag i budgetpropositionen för 2009. Finansdepartementets egen myndighet Konjunkturinstitutet bedömer att finanspolitiken behöver stimulera ekonomin med 8 miljarder i år och ytterligare 50 miljarder under nästa år, utöver regeringens proposition från i januari, ”Åtgärder för jobb och omställning”.

Totalt bedömer vi att vår politik skapar drygt 100 000 nya jobb och utbildningsplatser.

* * *

Sveriges ekonomi har under ett drygt decennium vuxit snabbare än genomsnittet i såväl EU som industriländerna. Denna positiva utveckling är nu bruten. Nu halkar Sverige efter. Arbetslösheten ökar i en snabbare takt här i Sverige än i EU. Värst är situationen för de unga.

Sverige har i dag den näst högsta ungdomsarbetslösheten i Europa. Samtidigt lämnar den största ungdomskullen på många år gymnasiet. Nittiotialisterna är lika många som fyrtiotalisterna. Vi socialdemokrater vill ge alla nittiotialister en chans. Därför presenterar vi tillsammans med Miljöpartiet och Vänsterpartiet ett gemensamt ungdomsprogram för att investera i framtidens generationer.

Välfärdens kärna hotas när den ökade arbetslösheten nu slår hårt mot landets kommuner och landsting i form av vikande skatteintäkter. Nästan dagligen nås vi av nya besked om varsel i välfärden. Samtidigt sker också många ”tysta varsel” – många kommuner och landsting gör sig av med vikarier och visstidsanställda. Regeringen reviderar i 2009 års vårproposition kraftigt ned kommunsektorns skatteinkomster 2009. Trots detta skjuter de inte till en enda krona till kommuner och landsting 2009, och för lite 2010. Detta är inte bara oansvarigt; det är också ett bevis på att den moderatstyrda regeringen fortfarande inte har insett krisens omfattning.

Vi vet vilket högt pris man får betala för stora nedskärningar i välfärden. Nu krävs det handling och tydliga besked för att upprätthålla kvaliteten i välfärden. Vi lämnar i denna motion ett förslag om ett tillskott till kommuner och landsting på totalt 15 miljarder kronor 2009 och 2010, 8 miljarder kronor mer än regeringen.

Den ekonomiska krisen har även slagit hårt mot landets byggindustri. Byggandet av nya bostäder började falla redan efter regeringsskiftet, när regeringen tog bort alla statliga investeringsstimulanser till byggsektorn. I kombination med den ekonomiska krisen har bostadsbyggandet nu fallit dramatiskt. Vi menar att det går att vända denna utveckling. Krisen stänger inte bara dörrar; den öppnar också nya. Med rätt politik går det att skapa tusentals nya, framtidsinriktade jobb. Vi föreslår i denna motion ett utvidgat ROT-avdrag som gör att nödvändiga investeringar i energiomställning och upprustning av miljonprogram kan tidigareläggas, vilket skapar i storleksordningen 15 000 nya jobb.

¹ Lars Calmfors redovisning i riksdagens finansutskott 2008-12-04.

Fel! Okänt namn på

Vi vill skapa förutsättningar för en starkare innovations- och kunskapsmiljö och föreslår därför att vårt tidigare förslag om ett kunskapslyft ska kompletteras med ett innovationslyft på totalt 1 miljard kronor. Programmet som pågår under fyra år ska bygga och förstärka innovationsmiljöer i hela landet och ha en stark regional förankring.

Morgondagens varor och tjänster finner vi i de kreativa näringarna. Med ett Sverige som är kreativt och dynamiskt kan vi låta människor utvecklas och öppna upp för nya branscher att växa. Vi vill skapa bättre förutsättningar för de kreativa näringarna och ge dem samma möjligheter som den traditionella industrin.

Nu ökar arbetslösheten bland kulturarbetarna i takt med att sponsringen minskar. Samtidigt finns det många investeringar inom kultursektorn som är starkt efterfrågade och som kan tidigareläggas. I denna vårbudgetmotion presenterar vi socialdemokrater tre nya förslag för fler jobb i kultursektorn som alla tar sin utgångspunkt i det rådande konjunkturläget.

* * *

Vår prioritering är tydlig. Vårt besked är tydligt – jobb går före skattesänkningar. Mot vår ansvarsfulla politik står den moderatstyrda regeringens som lånar till stora skattesänkningar, främst riktade mot dem med höga inkomster.

Vi socialdemokrater vet att ökade orättvisor inte är lösningen på framtidens utmaningar. Vi vet att det är genom att ge möjligheter för fler människor att växa och utvecklas som vi rustar Sverige starkt. Att vi genom att tillsammans investera i framtiden kan skapa hopp och ökad framtidstro.

Sverige har hittills drabbats hårdare av den globala ekonomiska krisen än EU som helhet. Så behöver det inte vara. Skulle regeringen lägga om sin politik och vara mindre oansvarig och mindre passiv skulle svensk ekonomi kunna utvecklas starkare.

Sverige kan bättre.

Fel! Okänt namn på

2 Innehållsförteckning

1	Sammanfattning.....	1
2	Innehållsförteckning	4
3	Förslag till riksdagsbeslut.....	5
4	Det ekonomiska läget: Sverige halkar efter	6
4.1	Sammanfattning.....	6
4.2	Sveriges utveckling jämfört med andra länder	7
4.3	En växande otrygghet	11
4.4	En passiv finanspolitik.....	14
4.5	Arbetsmarknadspolitikens reträtt.....	16
5	Regeringens svar: Inga nya initiativ	18
5.1	Passiva åtgärder i stället för aktiva insatser	18
5.2	Risk för en kvalitetskras i välfärden	19
5.3	Trots ökade behov ökar knappt utbildningsinsatserna	20
5.4	I stället lånar regeringen till skattesänkningar	20
6	Socialdemokraternas program för fler jobb	20
I.	Ge alla unga en chans	22
II.	Investera i småföretag och entreprenörskap.....	29
III.	Investera i ett brett kunskapslyft	35
IV.	Investera i gröna jobb	40
V.	Investera för att upprätthålla kvaliteten i välfärden	45
VI.	Investera i ökad trygghet och framtidstro	48
VII.	Fördela bördorna rättvist.....	51
7	Ansvar för Sverige.....	54
7.1	Sverige ska tillbaka till överskott i de offentliga finanserna	55
7.2	Sunda offentliga finanser kräver hög sysselsättning	55
7.3	Prioritera jobben först – låt andra utgifter stå åt sidan	56
7.4	Effekter av socialdemokraternas förslag på de offentliga finanserna	58
8	Tabeller.....	59
<u>Bilaga</u>	Fördelning av 5 400 platser i yrkesvux	63

3 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen godkänner de förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som återfinns i denna motion.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag för att möta den höga ungdomsarbetslösheten.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag om investeringar i småföretag och entreprenörskap för att stärka Sveriges framtida konkurrenskraft under lågkonjunkturen.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag om ökade investeringar i gröna jobb.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag om att införa ett ROT-stöd i enlighet med vad som föreslås i denna motion.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag om miljöfordon i enlighet med vad som föreslås i denna motion.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag om ökade investeringar i utbildning så att människor ges möjlighet att förbättra sin kompetens i syfte att Sverige ska stå bättre rustat när konjunkturen vänder.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag om ökade resurser till kommuner och landsting.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag om förbättringar i arbetslöshetsförsäkringen för ökad trygghet och stärkt framtidstro.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med skatteförslag i höstens budgetproposition i syfte att fördela krisens bördor rättvist.

Fel! Okänt namn på

4 Det ekonomiska läget: Sverige halkar efter

4.1 Sammanfattning

Sverige halkar efter. Tillväxten i Sverige sjönk kraftigare än tillväxten i EU som helhet under fjärde kvartalet 2008. Skillnaden beror inte på en sämre exportutveckling, utan på en större minskning av den inhemska konsumtionen.

Arbetslösheten ökar snabbare i Sverige än i EU som helhet. Ungdomsarbetslösheten är 25 %, vilket är näst högst i EU.

”Utanförskapet” ökar. Enligt regeringens egna prognoser kommer det s.k. utanförskapet att vara 270 000 fler 2010 än 2006.

Regeringen lånar till skattesänkningar. Under 2009 lånar regeringen 186 miljarder kronor för att bland annat betala ofinansierade skattesänkningar.

Under ett drygt decennium har svensk ekonomi vuxit snabbare än genomsnittet i såväl EU som industriländerna, OECD. Men sedan 2007 halkar Sverige efter, och under andra halvåret 2008 har skillnaden i tillväxttakt mellan Sverige och genomsnittet i EU ökat dramatiskt.

Den svenska exporten har utvecklats svagt, i likhet med övriga världens export. Men den svenska exporten minskar inte snabbare än EU-genomsnittet. Sveriges sjunkande export kan således inte förklara varför Sverige halkar efter.

Förklaringen till att Sverige halkar efter är i stället att konsumtionstillväxten har vikit kraftigt – betydligt mer än i andra EU-länder. Under det andra halvåret förra året sjönk konsumtionen i Sverige, medan den steg i EU.

Att konsumtionen minskar i Sverige beror på att människor i Sverige har reagerat starkare och förändrat sitt beteende snabbare till följd av krisen än vad människor har gjort i andra länder. Det kan i sin tur ha flera förklaringar. En är att trygghetsförsäkringarna i Sverige nyligen har försämrats och att de nu är sämre än i många andra EU-länder.² Många människor upplever en växande otrygghet och sparar således en större del av sina inkomster. Svenska hushåll sparar mer i dag än under nittiotalskrisen.

En annan förklaring till att Sverige halkar efter är den passiva finanspolitiken. Inom OECD har flera länder genomfört omfattande finanspolitiska stimulanspaket för att möta den allvarliga ekonomiska krisen i världen. Många andra av OECD:s medlemsländer, bl.a. Finland, Tyskland, Spanien och USA stimulerar ekonomin mer än Sverige. Mer aktiva länder inledde också stödinsatser redan under förra året, medan den svenska finanspolitiken inte bidrog med någon stimulans under 2008.

² Se till exempel TCO:s rapport ”Svensk a-kassa i strykklasse” från februari 2009 som visar att till exempel Nederländerna, Norge och Danmark har en bättre arbetslöshetsersättning än Sverige.

Riksbankens aktiva penningpolitik bidrar dock till att stimulera svensk ekonomi. Kronan har försvagats kraftigt och har inte varit så svag (mätt med det handelsvägda indexet av omvärldens valutor sedan det började rapporteras 1981) som under det första kvartalet i år. Det bidrar till att exporten håller jämna steg med exporten i omvärlden. Men den expansiva penningpolitiken räcker inte till för att ge önskvärd stimulans åt den inhemska ekonomin.

Den svaga svenska utvecklingen är tydlig på arbetsmarknaden. Jobbkrisen har blivit djupare i Sverige än i övriga Europa. För ett år sedan var arbetslösheten i Sverige nästan 1 procentenhet lägre än i EU. I dag är skillnaden mindre än 0,5 procentenhet. Från maj förra året har arbetslösheten ökat nästan dubbelt så mycket i Sverige som i EU.

Särskilt allvarlig är situationen för de unga. I dag är 25 % av alla ungdomar i arbetskraften arbetslösa i Sverige; det är den näst högsta nivån i EU. Under den akuta jobbkrisen har arbetslösheten ökat med mer än 6 procentenheter bland Sveriges unga, men endast 2,5 procentenheter i EU.

En bidragande orsak till den sämre utvecklingen på arbetsmarknaden i Sverige är frånvaron av jobbskapande investeringar. När andra länder aktivt investerar i byggande, klimatomställning, infrastruktur, innovation och förbättrar villkoren för småföretag – då sätter Sveriges regering inte in några extra insatser. Därutöver har arbetsmarknadspolitiken lagts om efter regeringsskiftet från aktiva utbildningsinsatser till passiva förvaringsåtgärder. Tre av fyra platser i programmet arbetsmarknadsutbildning har avskaffats sedan 2006.

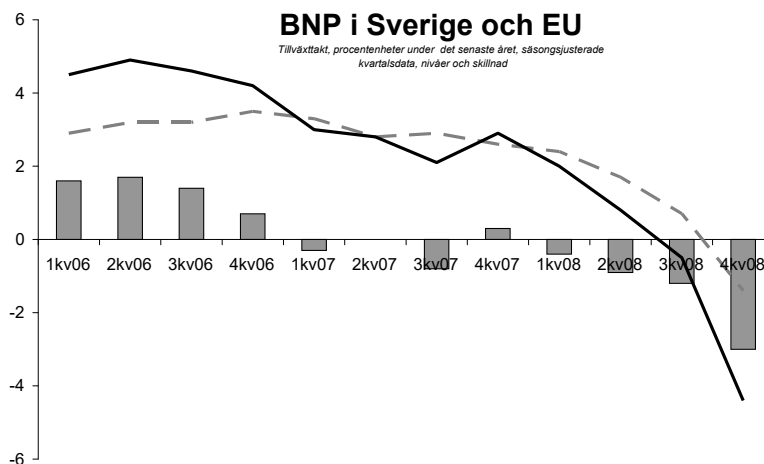
Den passiva finanspolitiken med frånvaro av jobbskapande näringspolitik, den växande otryggheten och arbetsmarknadspolitikens reträtt förklarar att Sverige halkar efter. Vägen ur krisen heter ett starkt välfärdssamhälle som bygger framtidstro och aktiva investeringar i utbildning, infrastruktur och forskning. Den svenska modellen som har byggt välstånd och utveckling måste återupprättas. Det kräver investeringar i jobb och utbildning i stället för lån till skattesänkningar. Sverige kan bättre.

4.2 Sveriges utveckling jämfört med andra länder

Under många år har Sveriges tillväxt ökat snabbare än genomsnittet i både EU och OECD. Sedan 2007 har det dock skett ett trendbrott. Den svenska tillväxten utvecklas sämre än EU-snittet. Under 2008 när den amerikanska bolånekrisen utvecklades till global finanskris har skillnaden i tillväxttakt mellan Sverige och EU ökat. Det gäller inte minst det fjärde kvartalet, då endast några få EU-länder (Estland, Lettland och Irland) hade en sämre tillväxt än Sverige. Då sjönk Sveriges bruttonationalprodukt med 4,4 %, vilket var 3 procentenheter mer än EU-snittet.

Fel! Okänt namn på

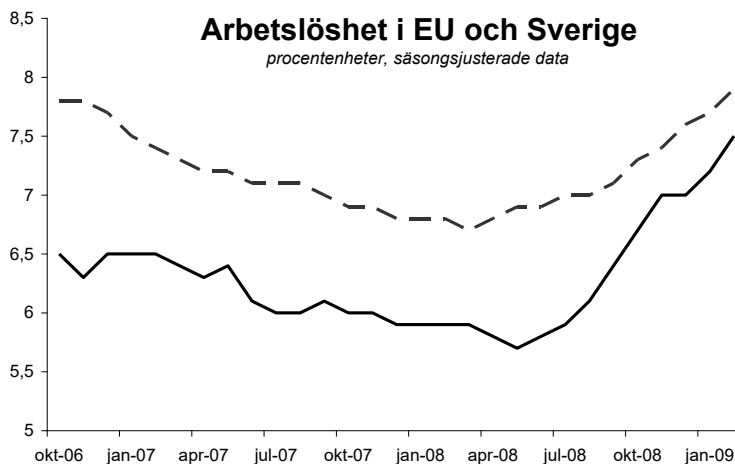
Diagram 4.1 BNP-tillväxt i Sverige och EU sedan första kvartalet 2006

Den heldragna linjen återger tillväxttakten i Sverige. Den streckade linjen återger tillväxttakten i EU. Staplarna återger skillnaden, i procentenheter, mellan tillväxten i Sverige och i EU. Källa: Eurostat.

Det är inte bara tillväxten som utvecklas sämre i Sverige än i övriga EU. Det gäller också arbetsmarknaden. För ett år sedan var arbetslösheten i Sverige nästan 1 procentenhet lägre än i EU, enligt Eurostats säsongsjusterade data. Nu närmar vi oss EU-snittet. I dag är skillnaden mindre än 0,5 procentenhet. Från maj 2008 har arbetslösheten ökat nästan dubbelt så mycket i Sverige som i EU.

Diagram 4.2 Arbetslösheten i Sverige och i EU sedan oktober 2006

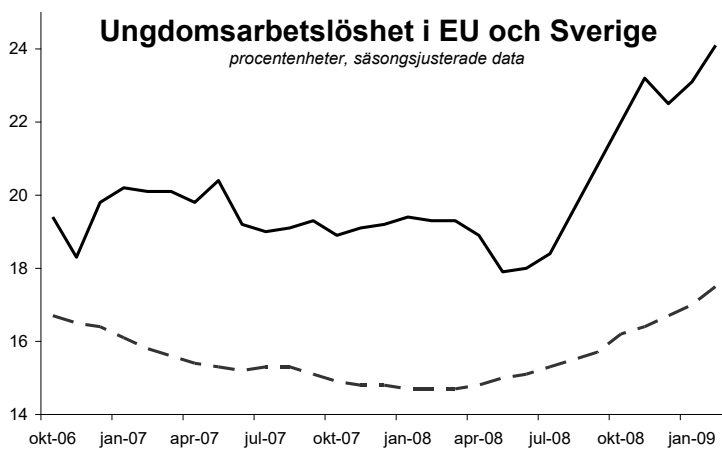

Den heldragna linjen återger arbetslösheten i Sverige. Den streckade linjen återger arbetslösheten i EU. Källa: Eurostat.

Fel! Okänt namn på

Bland ungdomar är situationen ännu allvarligare. I dag är ungdomsarbetslösheten 25 % i Sverige. Det är den näst högsta nivån i EU. Under krisen har arbetslösheten ökat med mer än 6 procentenheter bland Sveriges unga – men endast med 2,5 procentenheter i EU.

Diagram 4.3 Ungdomsarbetslösheten i Sverige och i EU sedan oktober 2006

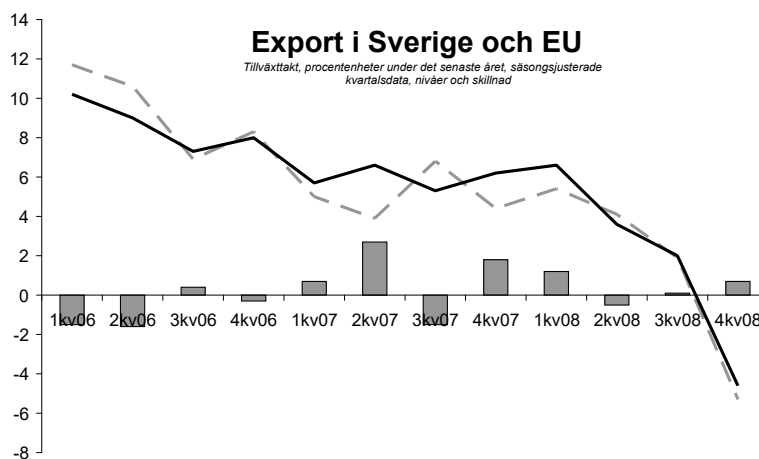
Den heldragna linjen återger arbetslösheten i Sverige. Den streckade linjen återger arbetslösheten i EU. Ungdomsarbetslösheten mäts som arbetslösheten i ålderskategorin yngre än 25 år. Källa: Eurostat.

Många verkar ta för givet att det är Sveriges exportberoende som är orsaken till att svensk tillväxt nu utvecklas sämre än många andra EU-länder. Men det stämmer inte. Svensk export utmärker sig inte negativt jämfört med de andra EU-länderna. Tvärtom har den svenska exporten utvecklats något mer positivt än genomsnittet i EU. Under det sista kvartalet förra året föll svensk export med 4,6 % – en knapp procentenhet mindre än i övriga EU.

Det är inte heller så att Sverige är väsentligt mer exportberoende än övriga EU-länder. Värdet av svensk export motsvarar ungefär hälften av BNP. Det samma gäller för många länder av jämförbar storlek, som Finland, Norge, Danmark, Schweiz och Österrike. Men samma förhållande gäller också i Tyskland och Sydkorea. Därutöver är många industriländer mer exportberoende än Sverige. Det gäller t.ex. Holland, Irland och Belgien samt de nya EU-länderna Tjeckien, Slovakien och Ungern.

Fel! Okänt namn på

Diagram 4.4 Tillväxt i export i Sverige och EU sedan första kvartalet 2006

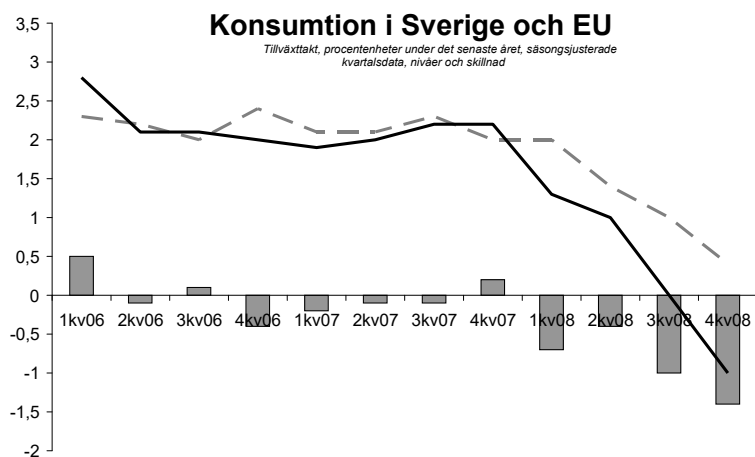
Den heldragna linjen återger tillväxttakten i Sverige. Den streckade linjen återger tillväxttakten i EU. Staplarna återger skillnaden, i procentenheter, mellan tillväxten i Sverige och i EU. Källa: Eurostat.

Den aktiva svenska penningpolitiken kan vara en förklaring till att den svenska exporten har utvecklats något bättre än EU som helhet. Sveriges Riksbank har under en längre tid fört en mer expansiv penningpolitik än många andra länder i Europa. Styrräntan är i dagsläget historiskt låg. Under senare delen av 2008 och början av 2009 sänkte Riksbanken räntan snabbare än Europeiska centralbanken.

Den svenska kronan har deprecierats snabbt, delvis som en följd av den expansiva penningpolitiken. Kronan har aldrig tidigare varit så svag – mätt med ett handelsvägt index av omvärldens valutor sedan det började rapporteras 1981 – som under det första kvartalet i år. Kronförsvagningen har påverkat den svenska exporten positivt. Samtidigt har den svaga kronkursen också negativa effekter. Kronförsvagningen har lett till en snabb minskning av värdet på svenska tillgångar. En direkt effekt är att svenska hushåll har blivit fattigare och importerade produkter dyrare.

Det är således inte exporten som orsakar att Sverige halkar efter. Det är i stället konsumtionen. Konsumtionen i Sverige viker kraftigare än i EU som helhet. Under det tredje kvartalet 2008 var tillväxttakten i konsumtionen noll på årsbasis – det vill säga helt uttraderad – och under det fjärde kvartalet sjönk den med 1 procentenhet. Samtidigt växte konsumtionen i EU som helhet, om än dock med låga 0,4 %.

Diagram 4.5 Konsumtionstillväxt i Sverige och EU

Den heldragna linjen återger tillväxttakten i Sverige. Den streckade linjen återger tillväxttakten i EU. Staplarna återger skillnaden, i procentenheter, mellan tillväxten i Sverige och i EU. Källa: Eurostat.

Den viktiga frågan att ställa för att förklara varför Sverige halkar efter är således varför svenska konsumenter har reagerat starkare och förändrat sitt beteende snabbare till följd av krisen än vad människor har gjort i andra länder.

Vår bedömning är att den växande otryggheten, den passiva finanspolitiken inklusive frånvaron av en jobbskapande näringspolitik och arbetsmarknadspolitikens reträtt är förklaringarna.

4.3 En växande otrygghet

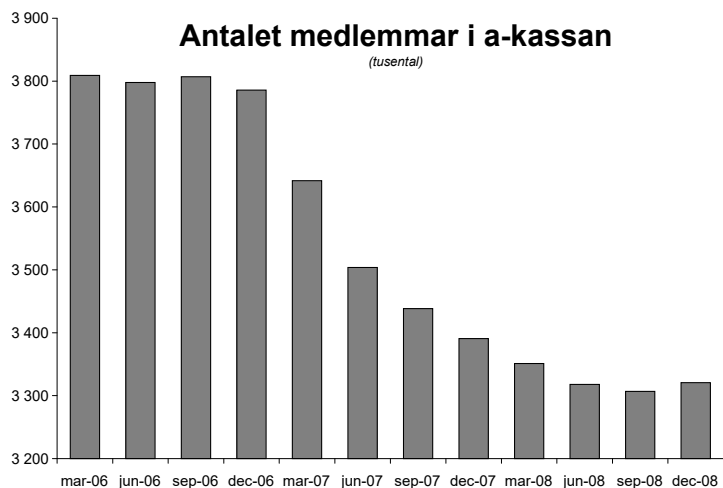
Den moderatstyrda regeringen har genomfört en rad förändringar som påverkar hushållens ekonomiska trygghet. Den svenska arbetslöshetsförsäkringen är i dag sämre än i flera jämförbara europeiska länder.³

En effekt av dessa förändringar är att mer än en halv miljon färre människor i dag är medlemmar i en arbetslöshetskassa. De står nu utan ekonomisk trygghet vid arbetslöshet.

³ Se till exempel TCO:s rapport "Svensk a-kassa i strykclass" från februari 2009 som visar att till exempel Nederländerna, Norge och Danmark har en bättre arbetslöshetsersättning än Sverige.

Fel! Okänt namn på

Diagram 4.6 Medlemsutveckling i arbetslöshetsförsäkringen sedan 2006

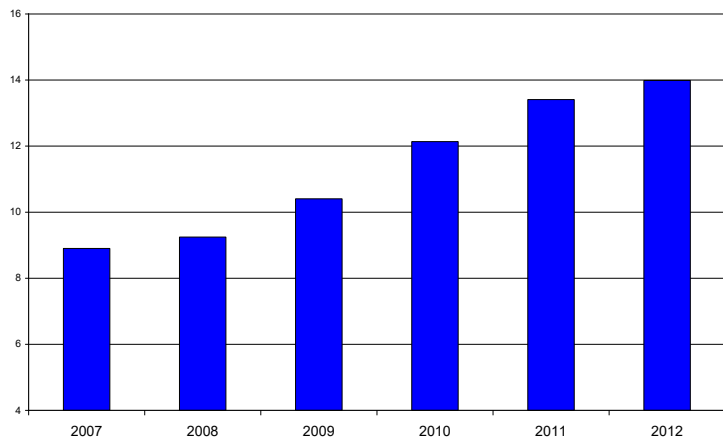

Källa: Inspektionen för Arbetslöshetsförsäkringen, IAF.

En annan effekt av förändringarna i arbetslöshetsförsäkringen är att fler hushåll behöver ansöka om socialbidrag (ekonomiskt bistånd) för att klara sin försörjning. Under det fjärde kvartalet 2008 ökade socialbidragen i 225 av Sveriges 290 kommuner, dvs. i fyra kommuner av fem. I närmare var fjärde kommun ökade socialbidragen med mer än 30 %.

Enligt regeringens egen bedömning kommer ökningen av socialbidragen att fortsätta. Regeringen bedömer i 2009 års ekonomiska vårproposition att utbetalningen av socialbidrag kommer att öka med 50 % mellan 2007 och 2012. Det motsvarar en nivåökning med 5 miljarder kronor.

Diagram 4.7 Ökning av utbetalningar av socialbidrag

Ekonomiskt försörjningsstöd i miljarder kronor enligt prognoser i 2009 års ekonomiska vårproposition.

Källa: VÅP2009, Socialstyrelsen samt egna beräkningar.

De kraftigt stigande prognoserna för arbetslöshet och socialbidrag får också genomslag i begreppet ”utanförskap”.⁴ År 2006 var ”utanförskapet” enligt Moderaternas egen definition 1 043 000 individer. Enligt beräkningar från riksdagens utredningstjänst som bygger på regeringens egna prognoser kommer utanförskapet nästa år att uppgå till 1 311 000 individer. Det betyder att utanförskapet under den borgerliga regeringen kommer att öka från 17,9 till 22,0 %, vilket motsvarar cirka 270 000 personer.

Tabell 4.1 Utanförskapet, mätt som ”bred arbetslöshet”

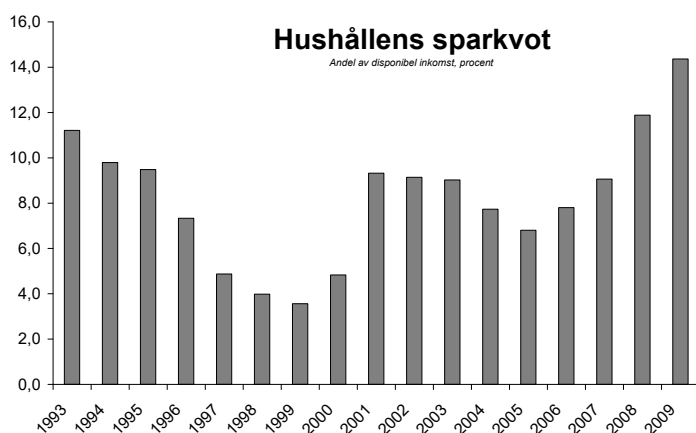
	2006	2007	2008	2009	2010
Befolkning 16–64 år	5 825,6	5 875,5	5 923,1	5 954,1	5 959,3
Sysselsatta 16–64 år	4 340,6	4 444,5	4 484,1	4 349,6	4 206,0
Studerande som inte söker arb.	440,3	434,8	441,7	441,7	441,7
Bred arbetslöshet, andel	17,9	17,0	16,8	19,5	22,0

Källa: Riksdagens utredningstjänst, Dnr 2009:593.

Förändringarna i arbetslöshetsförsäkringen har sannolikt påverkat hushållens bedömning av sin ekonomiska trygghet och bidragit till att hushållen nu ökar sitt sparande i snabb takt. Sparkvoten har stigit med 3,8 procentenheter till 11,9 %.

Oavsett vilket mått man väljer för att beskriva hushållens sparande är det högt i ett historiskt perspektiv. Mätt med den nuvarande definitionen har det aldrig uppmätts lika högt som under förra året. Konjunkturinstitutet bedömer att sparandet kommer att öka ytterligare under innevarande år och att sparandet planar ut på denna höga nivå under 2010. Återhämtningen av den svenska ekonomin väntas således bli fördröjd av att svenska hushåll anser sig tvungna att spara för att kompensera för trygghetsbortfallet.

Diagram 4.8 Hushållens sparkvot

År 1993 är det första året under vilket den innevarande definitionen av sparkvoten rapporteras.
Källa: Konjunkturinstitutet (KI).

⁴ Begreppet utanförskap definierades i Ekonomisk Debatt nummer 1, 2006. Eva Uddén Sonnegård, ”Mätt som speglar utanförskapet på arbetsmarknaden behövs i debatten”.

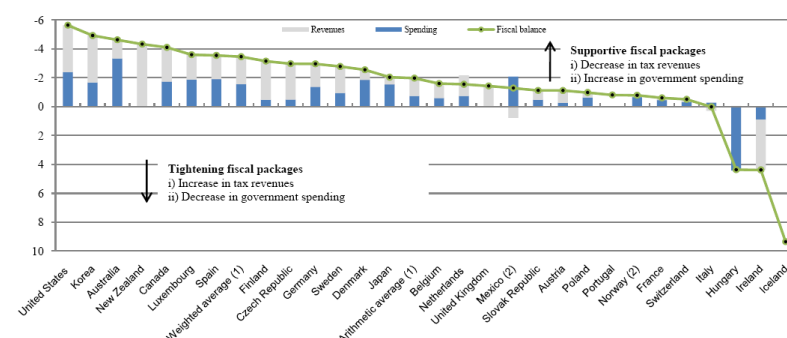
Fel! Okänt namn på

Hushållens sparbetende innebär även att generella efterfrågestimulanser i form av exempelvis breda skattesänkningar är en ineffektiv metod för att stimulera ekonomin i det rådande konjunkturläget. De skattesänkningar som regeringen genomförde vid årsskiftet leder inte till högre konsumtion, utan till högre sparande.

4.4 En passiv finanspolitik

En annan förklaring till att Sverige halkar efter är den passiva svenska finanspolitiken. När OECD:s experter jämför stimulanserna av finanspolitiken i industriländerna kommer de fram till att Sveriges regering har stimulerat den svenska ekonomin med drygt 2 % av BNP. Störst insatser har genomförts i Förenta Staterna – en sammanlagd stimulans på närmare 6 % av BNP 2008–2010. Bland de större europeiska länderna har aktiviteten varit störst i Spanien där ekonomin har stimulerats med knappa 4 % av BNP. Totalt sett har tio andra länder i OECD, bland dem Finland och Tyskland, stimulerat ekonomin mer än Sverige. Den svenska finanspolitiken är totalt sett mer passiv än det viktade genomsnittet i OECD.

Diagram 4.9 Finanspolitiska stimulanspaket i OECD under perioden 2008–2010

Finanspolitiska stimulanspaket, utgifter och skattesänkningar under perioden 2008–2010 som andel av BNP. Källa: OECD, "Fiscal Packages across OECD Countries: Overview and Country Details", den 31 mars 2009.

I vårpropositionen skriver regeringen att den finanspolitiska stimulansen i industriländerna är "störst i Sverige".⁵ Som källa för detta påstående hänvisar de till OECD – det vill säga samma undersökning som vi redovisar ovan. Regeringen gör dock en viktig skillnad jämfört med OECD:s experter. Den tar hänsyn till ökningen av de automatiska stabilisatorerna (framför allt de ökade utbetalningarna av arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd) när de jämför stimulansernas storlek. Regeringens räknemetod innebär således att de alltid kan säga att deras politik är mer expansiv än övriga länders så länge arbetslösheten i

⁵ 2009 års vårproposition, s. 17.

Fel! Okänt namn på

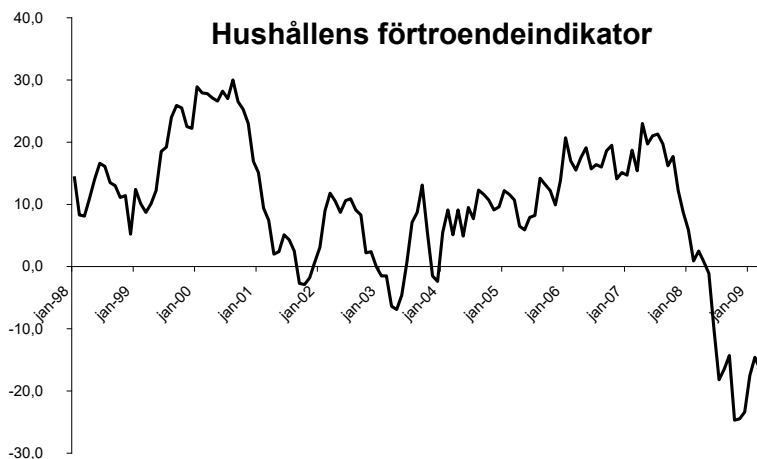
Sverige ökar mer än snittet i EU eller OECD. Skulle arbetslösheten stiga ännu snabbare än i dag i Sverige – kanske fyra gånger så snabbt som i EU i stället för dubbelt så snabbt – skulle de svenska ”stimulanserna” således bli ännu större. Med detta räknesätt hade det varit mer rimligt att regeringen strävade efter att vara den minst expansiva regeringen i Europa än tvärtom.

Många ekonomer menar att den svenska finanspolitiken är för passiv. Regeringens egen expertmyndighet Konjunkturinstitutet skriver så här: ”Genom att stimulera efterfrågan i ekonomin ytterligare kan nedgången i sysselsättningen mildras. Tillsammans med arbetsmarknadspolitiska åtgärder kan detta bidra till att dämpa de varaktiga negativa effekterna på arbetsmarknaden som blir följderna av den djupa lågkonjunkturen.” Konjunkturinstitutet förespråkar finanspolitiska stimulanser på i storleksordningen 8 miljarder kronor 2009 och ytterligare 50 miljarder kronor 2010.

Konjunkturinstitutet motiverar sitt ställningstagande bl.a. med att en högre arbetslöshet under lågkonjunkturen riskerar att leda till en permanent högre jämviktsarbetslöshet. Enligt Konjunkturinstitutet leder en ökning av arbetslösheten med 5 procentenheter till en ökning av jämviktsarbetslösheten med 1 procentenhet och minskat arbetskraftsdeltagande med lika mycket. Det innebär att den varaktiga sysselsättningseffekten av 1 procentenhets ökning i arbetslöshet bedöms vara ungefär 0,4 procentenheter. Således innebär en ökning i arbetslösheten med 50 000 individer att cirka 20 000 individer varaktigt beräknas stå utan sysselsättning.

Den passiva finanspolitiken kan också vara en förklaring till att svenska hushåll och företag har så låga förväntningar på ekonomins utveckling. Ända sedan sommaren 2008 har svenska hushåll varit pessimistiska om utvecklingen för både den egna ekonomin och Sveriges ekonomi. För att finna lika låga nivåer i hushållens förtroende måste vi gå tillbaka till nittiotalskrisen.

Diagram 4.10 Hushållens tro på sin egen och Sveriges ekonomi under tio år

Källa: Konjunkturinstitutet (KI).

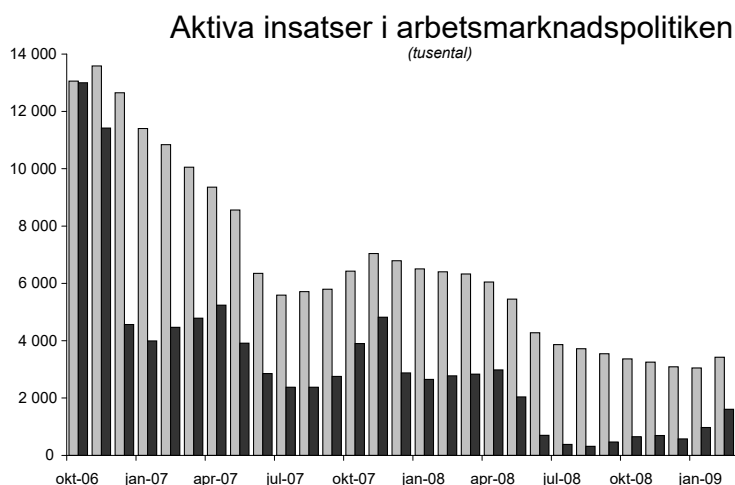
Fel! Okänt namn

4.5 Arbetsmarknadspolitikens reträtt

Regeringen har sedan den tillträdde hösten 2006 lagt om arbetsmarknadspolitiken från aktiva till passiva åtgärder. Den största skillnaden mot tidigare är att de arbetssökandes möjligheter att få arbetsmarknadsutbildning och praktik har minskat kraftigt. I februari i år fanns knappt 4 000 platser i programmet arbetsmarknadsutbildning. Tre av fyra platser har avskaffats sedan regeringen tillträdde. Detta trots att utvärderingar har visat att den yrkesinriktade arbetsmarknadsutbildningen ger mycket goda chanser att etablera sig på arbetsmarknaden och att finna ett jobb.⁶ Särskilt goda resultat har den yrkesinriktade arbetsmarknadsutbildningen för personer med låg utbildning och personer som är födda utanför Norden.

Antalet platser i arbetspraktik har också reducerats, från 13 000 till 1 600 personer. Det innebär att nio av tio platser i arbetspraktik har försvunnit sedan regeringen tillträdde. Sammantaget innebär denna utveckling att stödet i form av utbildning och praktik till arbetssökande har försämrats kraftigt sedan regeringsskiftet.

Diagram 4.11 Aktiva insatser, exklusive regeringens garantiprogram

De mörka staplarna anger antalet sökande i programmet arbetspraktik. De ljusa staplarna anger antalet sökande i programmet arbetsmarknadsutbildning.

Källa: Arbetsförmedlingen, månadsstatistik.

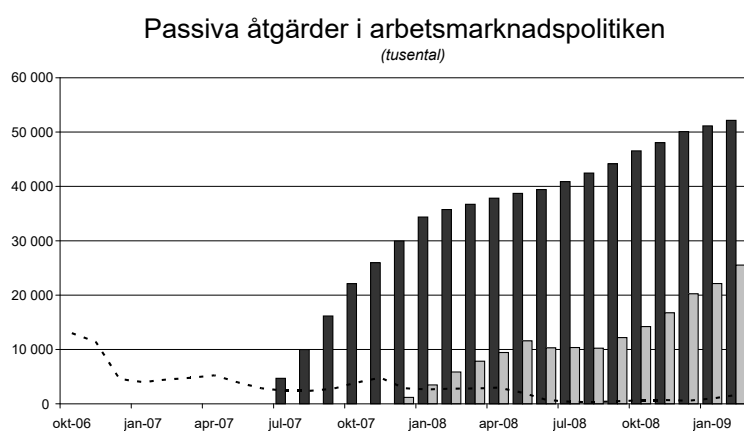
Samtidigt som de aktiva insatserna i arbetsmarknadspolitiken har monterats ned, har regeringen placerat alltfler människor i nya passiva arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Jobb- och utvecklingsgarantin, som skapades den 1 juli 2007, har expanderat kraftigt. I dagsläget är mer än 50 000 människor place-

⁶ Se t.ex. Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU); de Luna, Xavier, Anders Forslund och Linus Liljebäck, *Effekter av yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning för perioden 2002–2004*, IFAU Rapport 2008:1.

Fel! Okänt namn på

rade i denna åtgärd – och detta antal ökar med ungefär 1 000 människor i månaden. I december 2007 instiftades även jobbgarantin för ungdomar. I februari i år var mer än 25 000 ungdomar placerade i denna åtgärd.

Diagram 4.12 Passiva åtgärder sedan oktober 2006

Mörka staplar anger platserna i jobb- och utvecklingsgarantin, ljusa staplar platserna i jobbgarantin för ungdomar. Den streckade linjen anger antalet sökande i programmet arbetspraktik.

Källa: Arbetsförmedlingen, månadsstatistik.

Varken jobb- och utvecklingsgarantin (JUG) eller jobbgarantin för ungdomar har systematiskt utvärderats. Effekterna av dessa nya volymåtgärder är således oklar. Redan nu står det dock klart att alldeles för få av dem som deltar i garantierna får möjlighet till praktik eller utbildning när de deltar i garantierna. I slutet av december förra året fick så många som fem av sex deltagare i garantierna ingen insats för att förbättra sin möjligheter till jobb överhuvudtaget. Endast 3 % av garantiernas deltagare fick möjlighet att gå en arbetsmarknadsutbildning.

Tabell 4.2 Antalet deltagare i program inom jobbgarantin för ungdomar (UGA) respektive jobb- och utvecklingsgarantin (JOB), per den 22 december 2008

Program	UGA	JOB	Totalt
Arbetspraktik	13	41	54
Arbetsmarknadsutbildning	763	1 612	2 375
Kompletterande aktörer	2 297	7 661	9 958
Starta eget	3	159	162
Inget program	16 498	39 852	56 350
Totalt	19 574	49 325	68 899

Källa: Arbetsförmedlingens statistikenhet.

Regeringens omläggning av arbetsmarknadspolitiken påverkar utvecklingen på arbetsmarknaden här och nu, men den kommer också att få effekter under

Fel! Okänt namn på

kommande år. Under den förra högkonjunkturen rådde det brist på arbetskraft inom många sektorer. Arbetsförmedlingen har i ett flertal rapporter redovisat att det finns en strukturell brist på arbetskraft: arbetskraften har inte rätt utbildning för de jobb som skapas.

För att minska arbetskraftsbristen i nästa högkonjunktur behöver således många människor få möjlighet att få ny kompetens under den här lågkonjunkturen. Det handlar om att erbjuda yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning i högre utsträckning, men också att skapa förutsättningar för att arbetssökande ska kunna skola om sig inom det ordinarie utbildningssystemet, t.ex. via komvux, yrkesvux, kvalificerad yrkesutbildning och högskola.

Dessvärre har regeringen både försämrat möjligheterna till arbetsmarknadsutbildning och möjligheterna till utbildning inom det ordinarie utbildningssystemet. Parallellt med att antalet platser i arbetsmarknadsutbildning har skurits ned har regeringen också dragit ned på statsbidraget till komvux, vilket har lett till att 40 000 komvuxplatser har försvunnit. Det motsvarar var tredje komvuxplats. Inte ens den högre utbildningen har fredats. Regeringen har även minskat antalet utbildningsplatser på högskolan.

5 Regeringens svar: Inga nya initiativ

Det allvarliga ekonomiska läget kräver investeringar som skapar jobb och rustar Sverige för framtiden. Det krävs investeringar i byggande och infrastruktur, i småföretagande, i utbildning, i aktiv arbetsmarknadspolitik och i välfärden. Regeringen presenterar i detta läge en vårproposition som inte innehåller detta. Regeringens vårproposition är så gott som kliniskt ren från nya initiativ för att ta Sverige ur krisen.

5.1 Passiva åtgärder i stället för aktiva insatser

När arbetslösheten ökar krävs aktiva insatser för att skapa möjligheter för människor att komma vidare – och för att hindra att människor slås ut. Svensk politik kan inte påverka den internationella krisen. Men politiken i Sverige kan påverka hur den svenska ekonomin och arbetsmarknaden utvecklas – och därigenom människors situation. Regeringen konstaterar i vårbudgeten att hundratusen ytterligare jobb kommer att försvinna 2010 jämfört med vad man tidigare väntade sig. Men det föranleder inte att regeringen gör några justeringar när det gäller den aktiva arbetsmarknadspolitik.

Däremot ökar kostnaderna för arbetslösheten när arbetslösheten ökar. Därför tvingas regeringen att öka utbetalningarna från arbetslöshetsförsäkringen. Enligt riksdagens utredningstjänst går hela regeringens s.k. ”satsning” på arbetsmarknadspolitik till ökade ersättningar till arbetssökande (arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd). Inga av dessa 10 miljarder går således till aktiv arbetsmarknadspolitik, dvs. nya praktikplatser eller arbetsmarknadsutbildning.

Tabell 5.1 Ökning av anslagen 1:2 och 1:11 inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv enligt vårtilläggsbudget 2009, miljoner kronor

1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	10 086
<i>Varav</i>	
<i>Aktivitetsstöd</i>	2 411
<i>Arbetslöshetsersättning</i>	6 613
<i>Ålderspensionsavgifter</i>	1 062
1:11 Bidrag till lönegarantiersättning	781,7
Totalt	10 867,7

Källa: Riksdagens utredningstjänst, 2009:623.

5.2 Risk för en kvalitetskras i välfärden

Regeringen lämnar i vårpropositionen en dyster prognos för kommunsektorns finanser. Skatteunderlagets utveckling för 2009 och 2010 skrivs ned med drygt 15 miljarder kronor per år – från 4,0 % till 0,6 % 2009 och från 3,7 % till 0,6 % 2010 jämfört med budgetpropositionen för 2009. Det motsvarar cirka 45 000 lärare, vårdbiträden och förskollärare. Trots detta skjuter inte regeringen till en enda krona till kommunerna 2009.

Tabell 5.2 Regeringens prognoser för utvecklingen av kommunernas skatteunderlag

<i>(procentenheter, där inte annat anges)</i>	2009	2010
Prognos i budgetpropositionen för 2009	4,0	3,7
Prognos i 2009 års vårproposition	0,6	0,6
Revidering i 2009 års vårproposition	-3,4	-3,1
Revidering i miljarder kronor	-17	-15

Källa: 2009 års ekonomiska vårproposition samt egna beräkningar.

Samtidigt ökar kommunernas kostnader. Under det fjärde kvartalet 2008 ökade socialbidragen i 225 av Sveriges 290 kommuner, dvs. i fyra kommuner av fem. I närmare var fjärde kommun ökade socialbidragen med mer än 30 %. Trots detta skjuter inte regeringen till en enda krona till kommunerna 2009, och endast 7 miljarder kronor 2010.

Förslaget från regeringen gör att kommuner och landsting kommer att tvingas att fortsätta att minska sysselsättningen. Enligt Konjunkturinstitutet kommer mellan 10 000 och 15 000 jobb att försvinna i skolan, sjukvården och omsorgen.

Kommuner och landsting står nu inför svåra avvägningar. Efter regeringens besked har de att välja mellan fortsatta uppsägningar eller kommunala skattehöjningar – skattehöjningar som slår lika hårt mot låg- och medelinkomsttagare som höginkomsttagare.

Fel! Okänt namn

5.3 Trots ökade behov ökar knappt utbildningsinsatserna

Jobbkrisen kräver aktiva utbildningsinsatser, både för att undvika att människor slås ut under krisen och för att rusta Sverige för framtiden. Regeringen redovisar i vårpropositionen att en av de grupper som löper störst risk för arbetslöshet är de människor som har lägst utbildning. Men regeringen drar inga operativa slutsatser av det.

I vårpropositionen finns endast 400 fler platser i yrkesvux – drygt en per kommun. Detta samtidigt som Skolverket den 9 april i år tvingades att avslå ansökningar som motsvarade mer än 5 000 platser eftersom anslagen från regeringen var otillräckliga. I vårbudgeten skjuter regeringen endast till 8 % av de platser som hade planerats och omedelbart hade kunnat genomföras av Sveriges kommuner.

På samma sätt förhindrar regeringen en välbehövlig utbyggnad av den kvalificerade yrkesutbildningen. När de utbildningsanordnare som i dag bedriver kvalificerad yrkesutbildning sökte anslag för 2009 – några nya anordnare fick inte ens ansöka – nekades utbildningar motsvarande 2 000 platser någon ersättning.

Därutöver ökar antalet ansökningar till högskolestudier kraftigt. Mer än 327 000 personer, ca 35 000 fler än året innan, sökte till högskolan i april i år. De stora ungdomskullarna och det sämre arbetsmarknadsläget är två viktiga förklaringar. Regeringen möter denna verklighet med att i vårpropositionen sammantaget tillföra 7,5 helårsplatser.

5.4 I stället lånar regeringen till skattesänkningar

Regeringens vårproposition är sammantaget väldigt tom på innehåll för att möta jobbkrisen. Regeringen motiverar detta med att de inte har råd med ökade investeringar i jobb och utbildning. Men detta resonemang håller inte. För samtidigt har regeringen råd med omfattande skattesänkningar.

Bara under 2009 kommer regeringen att låna 15 miljarder kronor för att sänka inkomstskatterna – främst för de med höga inkomster. Den som får mest i sänkt skatt är den som tjänar mest. Dessa skattesänkningar genomförs i ett läge då hushållens sparande gör att generella efterfrågestimulanser i form av breda skattesänkningar är ineffektiva för att stimulera efterfrågan. Skattesänkningarna leder inte till högre konsumtion, utan till högre sparande.

Nu behövs en ny färdriktning för Sverige. Nu behövs ett program som tar Sverige ur krisen.

6 Socialdemokraternas program för fler jobb

Vi socialdemokrater insåg tidigt det allvarliga ekonomiska läget. Redan i november 2008 lade vi förslag i riksdagen om ett stimulanspaket för att ta

Sverige ur krisen. Först därefter reagerade regeringen, som i januari presenterade en mager proposition med några få insatser.

Vi menar att den politik som vi föreslog redan i november och sedan byggde ut i februari är väl avvägd, och vill därför att den i grunden ska ligga fast. I denna vårmotion föreslår vi därför ett program för fler jobb som omfattar knappt 10 miljarder kronor – och att summan är hälften av tidigare beror på att vi nu föreslår att de realiserar från den 1 juli i år. Alla våra förslag ryms tydligt inom budgeteringsmarginalen.

Den nivå våra stimulanser av den svenska ekonomi ligger på är tydligt i linje med vad ledande ekonomer föreslår. Exempelvis föreslår Lars Calmfors, ordförande i regeringens finanspolitiska råd, en stimulans på mellan 15 och 25 miljarder kronor.⁷ Finansdepartementets egen myndighet Konjunkturinstitutet bedömer att finanspolitiken behöver stimulera ekonomin med 8 miljarder i år och ytterligare 50 miljarder under nästa år.

Vårt förslag till program för fler jobb består av sju punkter:

- I. Ge alla unga en chans.
- II. Investera i småföretag och entreprenörskap.
- III. Investera i ett brett Kunskapslyft.
- IV. Investera i gröna jobb.
- V. Investera i välfärden.
- VI. Investera i ökad trygghet och framtidstro.
- VII. Fördela bördorna rättvist.

Totalt bedömer vi att vår politik skapar drygt 100 000 nya jobb och utbildningsplatser.

Tabell 6.1 Drygt 100 000 jobb, praktik- och utbildningsplatser – Skillnad i volym jämfört med regeringen

Fler utbildningsplatser i komvux, KY, högskola & arbetsmarknadsutbildning	50 000
Spetskompetenslyft	20 000
Jobblyft – insatser för långtidsarbetslösa	10 000
Förstajobbetavdrag	5 000
Traineejobb i välfärden	3 000
Utökat ROT-avdrag	15 000
Ökade investeringar i infrastruktur	3 000
Mer resurser till kommunsektorn	10 000
Jobsatsningar i kultursektorn	1 200
Summa	117 000

⁷ Lars Calmfors redovisning i riksdagens finansutskott 2008-12-04.

Fel! Okänt namn på

Av dessa är knappt hälften olika former av utbildningsinsatser. Dessa fördelar sig så här:

Tabell 6.2 50 000 utbildningsplatser 2009

<i>Utöver regeringens totala nivå</i>	
Komvux och yrkesvux	20 400
Högskola, inkl. fler master- och doktorandplatser	6 200
Yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning (varav 3 500 till unga)	15 000
Kvalificerad yrkesutbildning (KY)	4 000
Lärlingsutbildning	4 000
Totalt antal utbildningsplatser, ca	50 000

I. Ge alla unga en chans

Gemensamma förslag från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet

De som är unga i dag ska bära upp samhället i morgon. Unga människor står för en stor och positiv kraft i vårt samhälle; de är kreativa och ser nya lösningar. Att ingjuta hopp och framtidstro i dagens unga generation är en framtidsinvestering.

Kunskap och bildning är en väg till personlig frigörelse och utveckling och ett allt viktigare verktyg för att skapa välbefinnande och internationell konkurrenskraft.

Regeringen har inte använt de goda åren med högkonjunktur för att rusta vare sig de människor som behöver utbildning eller Sverige som nation, i stället har antalet utbildningsplatser i allt från arbetsmarknadsutbildning till högskola dragits ned.

De närmaste åren står vi inför enorma utmaningar. Antalet unga som lämnar gymnasiet är rekordstort och arbetsmarknaden försämras kraftigt. Ungdomar är inte en homogen grupp och alla drabbas inte lika hårt av krisen. Särskilt svårt på arbetsmarknaden är det för unga utan slutbetyg från gymnasiet och unga med funktionsnedsättning. Den redan mycket höga ungdomsarbetslösheten kan komma att stiga dramatiskt om inget görs och de som står längst ifrån arbetsmarknaden kommer att drabbas hårdast. Samtidigt som vi möter en ekonomisk kris står vi inför en långsiktig demografisk utmaning där antalet äldre ökar.

Alla goda krafter i samhället måste nu mobiliseras. Att skapa möjligheter och en ljusare framtidsbild för dagens unga generation är en nyckel för att klara framtidens utmaningar. Det behövs ett ledarskap där de unga känner att vi står bakom dem. Vi vill erbjuda en politik som gör att de unga kan växa och utvecklas och därmed bidra med sin fulla potential. Vi vill visa en modern väg in i framtiden.

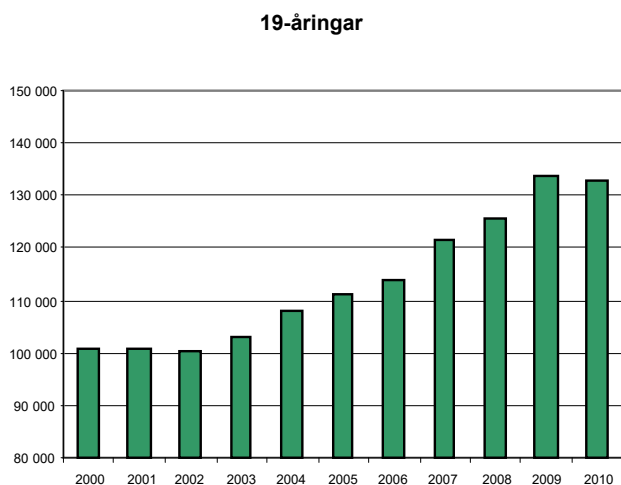
A. Ge alla nittiotialister en chans

De som föddes under rekordåret 1990 är nu snart på väg ut i vuxenlivet. I juni lämnar cirka 130 000 unga, födda 1990 gymnasieskolan. Det är den största årskullen på många år, i storlek jämförbar med fyrtiotalisterna.

Samtidigt viker arbetsmarknaden kraftigt. Nittiotialisterna tar studenten mitt under en djup lågkonjunktur – när det är svårt även för dem med god utbildning och relevant yrkeserfarenhet att få jobb. Arbetslösheten bland ungdomar är hög redan i dag. Enligt Statistiska centralbyrån är arbetslösheten 25 %. Sverige har den näst högsta ungdomsarbetslösheten i EU, enligt Eurostat.

Den moderatstyrda regeringen har sedan den kom till makten stängt dörrar för människor, inte minst för de unga. De har tagit bort tre tusen högskoleplatser, försenat etablerandet av yrkeshögskolan och skjutit till alldeles för lite resurser till kvalificerad yrkesutbildning. De skar ned en tredjedel av alla komvuxplatser. Nu har en reträtt inletts, men det är långt kvar till den kapacitet som fanns inom komvux 2006.

Diagram 6.1 Rekordstort antal studenter lämnar gymnasiet 2009 och 2010.

Källa SCB.

Det är viktigt att nittiotialisterna får en bra start på vuxenlivet. Vi föreslår därför:

1. Sommarundervisning för studenter utan grundläggande behörighet.

Den enskilt viktigaste orsaken till att ungdomar inte får jobb är bristande utbildning. Därför är det av största vikt att nittiotialisterna har fullständiga gymnasiebetyg som kvalificerar dem till högre studier. Vi vill göra en särskild insats med sommarundervisning så att de som inte har grundläggande behörighet får möjlighet att läsa upp det, omedelbart, i sommar. I samband med undervisningen ska studenterna också erbjudas karriär- och studievägledning.

Fel! Okänt namn på

2. Sommarjobb. Ett sommarjobb ger praktik, erfarenhet av arbetslivet och nya kontakter. Vi vill att fler av dem som lämnar gymnasiet ska erbjudas sommarjobb. Vi vill därför skjuta till 300 miljoner kronor i stimulans till de kommuner och landsting som ordnar sommarjobb. Det möjliggör en månads sommarjobb för nittiotusen personer förutsatt att kommunerna står för halva kostnaden.

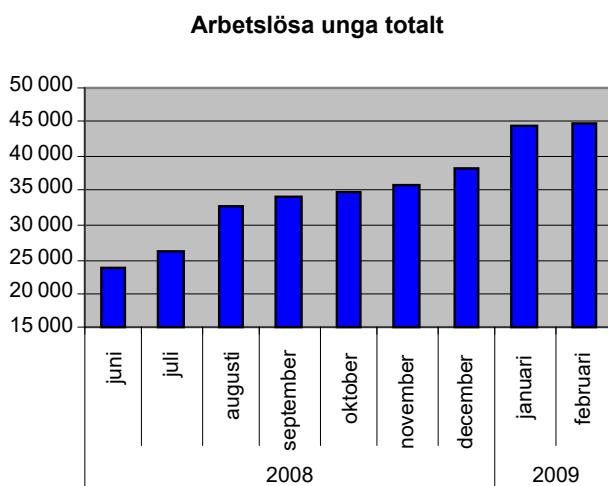
3. 10 000 fler sommarkurser i högskolan. Förra året var det närmare 9 000 personer som sökte men inte blev antagna till sommarkurser vid landets högskolor och universitet. Med tanke på läget på arbetsmarknaden och att en så stor ungdomsgeneration nu lämnar gymnasiet finns det anledning att tro att söktrycket i år kommer att öka ytterligare. Vi föreslår därför 10 000 extra sommarkurser på högskolor och universitet.

4. Karriär- och studierådgivning till unga. Unga på gymnasiet saknar erfarenhet och kontakter med arbetslivet. I det rådande läget är det särskilt viktigt att nittiotalisterna är välinformerade om vilka utbildningsmöjligheter som finns och inom vilka branscher prognoserna visar att det kommer att finnas efterfrågan på arbetskraft. Vi vill att ytterligare resurser tillförs som gör en extra insats när det gäller studie- och yrkesvägledning för alla som går sista terminen på gymnasiet under kommande år.

B. Investera i utbildning och praktik som ger jobb

Risken är stor att många ungdomar under de närmaste åren kommer att ha stora problem att få jobb – och att det första mötet med arbetsmarknaden blir en besvikelse. Vi vet att ungdomar ofta drabbas hårt när arbetsmarknaden försämras. Visstidsanställningar och vikariat minskar, vilket gör att många unga som precis kommit in på arbetsmarknaden får avsluta sina arbeten. Samtidigt blir det betydligt svårare för dem som söker sitt allra första jobb att finna ett när antalet jobb minskar – och när det finns många arbetssökande med mer yrkeserfarenhet som konkurrerar om jobben.

Diagram 6.2 Antal arbetslösa unga ökar

Källa: Arbetsförmedlingen.

Vi föreslår därför ett brett investeringspaket i utbildning och praktik som ger jobb:

1. Ett brett ungdomslyft. Den enskilt viktigaste orsaken till att unga inte får jobb är bristande utbildning. Många av dem som står långt ifrån arbetsmarknaden saknar grundläggande utbildning från gymnasiet och ibland till och med från grundskolan. Arbetsförmedlingen beräknar att totalt 120 000 unga kommer ut på arbetsmarknaden mellan 2009 och 2012 utan slutbetyg från gymnasiet. Behovet av extraordinära insatser för att möta deras utbildningsbehov är därför stort. Vi vill redan till sommaren 2009 sjösätta ett tillfälligt program med 10 000 platser för unga arbetslösa som vill komplettera sin utbildning så att de får grundläggande behörighet – Ungdomslyftet. Programmet ska innebära att långtidsarbetslösa (arbetslösa mer än tre månader) mellan 20 och 24 år som vill komplettera ofullständiga grundskole- och eller gymnasieutbildningar ska kunna göra det. Programmet bör till att börja med sträcka sig över en tvåårsperiod och berättiga till särskild ungdomslyftsersättning eller till aktivitetsstöd för dem som kvalificerat sig för det. Krav ska ställas på ett aktivt deltagande i utbildningen för att ersättning ska erhållas. Utbildningen ska kunna arrangeras inom ramen för den kommunala vuxenutbildningen eller på folkhögskolor. Tiden i programmet ska vara flexibel och anpassad efter de utbildningsbehov som individen har, men maximalt kunna pågå under ett år.

Ett sådant program skulle samtidigt minska trycket på arbetsförmedlingen och skapa större möjligheter för arbetsförmedlarna att ge ett mer individuellt stöd även till dem som står närmare arbetsmarknaden.

Fel! Okänt namn på

2. Fler utbildningsplatser på komvux, KY och högskola. Trots att ungdomskullarna växer kraftigt under de kommande åren har regeringen minskat antalet studieplatser på både komvux och högskola. Risken är betydande att vi nu står inför ett historiskt trendbrott där andelen ungdomar som har möjlighet att gå vidare till högre studier för första gången kommer att minska. Vi vill kraftigt bygga ut både komvux, kvalificerad yrkesutbildning (KY) och högskola. Vi vill göra en ömsesidig långsiktig överenskommelse med några branscher som ser framtida brist på kompetens och utbildat folk. Om staten nu, även i tuffa tider, tar sitt ansvar och utbildar genom yrkesvux och KY, bör dessa branscher kunna garantera praktikplatser, traineejobb eller överbyggningsjobb för att inte förlora framtida konkurrenskraft. Vi vill bygga ut högskolan med minst 3 685 platser, komvux med minst 4 700 platser och KY med minst 2 500 platser redan i år.

3. Traineeprogram i välfärden. Enligt Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) finns det stora behov av nyrekryteringar i den offentliga sektorn inom de närmaste åren, bl.a. på grund av pensionsavgångar. Rekryteringsbehovet är stort när det gäller t.ex. vårdbiträden och yrkeslärare, men också när det gäller andra yrkesgrupper. Vi vill investera en miljard kronor i ett traineeprogram i välfärden – 500 miljoner kronor redan på tilläggsbudgeten för 2009. Det räcker till cirka 3 000 traineeplatser.

4. Praktik- och karriärcoachning på högskolan. För att få jobb behöver ungdomar referenser och erfarenheter från arbetslivet. Vi ser stora behov av att långsiktigt brett förbättra kontakterna mellan utbildning och yrkesliv både i gymnasieskolan, komvux och på högskolan. Redan i år föreslår vi 100 miljoner kronor för att bygga ut möjligheterna till praktik och karriärrådgivning på högskolan.

5. Praktik för nytutexaminerade akademiker. När jobbkrisen förvärras drabbas även unga välutbildade hårt. Vi vill genomföra en särskild jobb- och praktiksatsning på statliga myndigheter riktad till de unga som är på väg att avsluta sina studier och nu möter en hård arbetsmarknad.

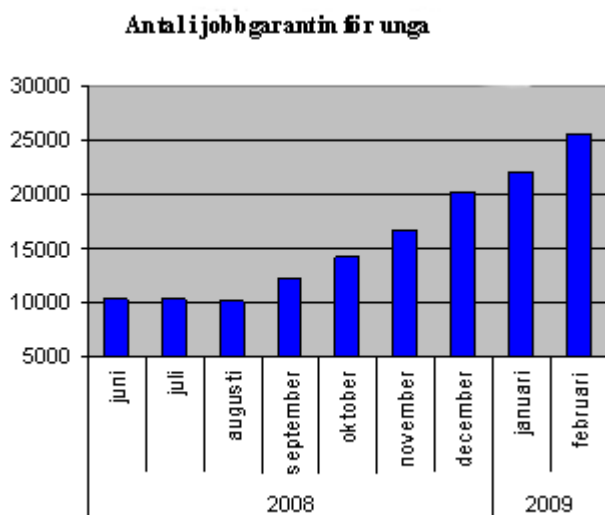
6. Starta eget för unga. Ungas vilja att starta företag är stor. Men i dag kan inte den som är under 25 år ta del av stödet till näringsverksamhet. Sverige behöver ett starkare entreprenörskap. Därför vill vi låta även yngre ta del av stödet till eget företagande.

C. Snabbare och flexibla insatser för långtidsarbetslösa ungdomar

Långtidsarbetslösheten bland ungdomar stiger snabbt. Antalet personer inskrivna i jobbgarantin för ungdomar ökar dramatiskt och förväntas fortsätta öka kraftigt. I februari var nästan 25 000 ungdomar mellan 18 och 24 år inskrivna i jobbgaranti för ungdomar. Ytterligare 5 600 var öppet långtidsarbetslösa och drygt 700 ungdomar var inskrivna i jobb- och utvecklingsgarantin. Samtliga av dessa drygt 30 000 ungdomar hade varit arbetslösa mer än tre månader.

För att möta den ökande långtidsarbetslösheten behövs ett mer modernt och flexibelt angreppssätt. Vi menar att varje ungdom måste bemötas individuellt och ges stöd på sina egna villkor och utefter sina egna förutsättningar. Dessutom måste Arbetsförmedlingen ha några resurser att erbjuda t.ex. när det gäller vidareutbildning.

Diagram 6.3: Antalet personer i jobb- och utvecklingsgarantin för unga ökar snabbt

Källa: Arbetsförmedlingen.

1. Snabbare och mer flexibla vägar till aktiva insatser. Vi föreslår att de unga som enligt Arbetsförmedlingens bedömning behöver det, ska få ta del av jobbgarantin omedelbart. Jobbgarantin för unga är ett stelbent regelverk som inte tar hänsyn till individen. Först måste varje ungdom vara inskriven på Arbetsförmedlingen i tre månader för att få del av garantin. Därefter förspills ytterligare tre månader innan det ges möjlighet till utbildning eller praktik. Vi menar att tiden i passiv arbetslöshet är förödande och måste kortas. Arbetsförmedlingen måste få möjlighet att bemöta ungdomar i arbetslöshet som individer på ett mer flexibelt sätt.

2. Bättre stöd till unga med funktionsnedsättning. Unga med funktionsnedsättning är dubbelt utsatta på arbetsmarknaden och är överrepresenterade bland de långtidsarbetslösa. För att Arbetsförmedlingen ska kunna erbjuda bättre stöd behövs extra resurser. Vi vill därför avsätta 25 miljoner kronor till Arbetsförmedlingen för mer individuellt stöd för unga med funktionsnedsättning.

3. Möjlighet till längre praktik och utbildningar. I dag får en ung person som har varit arbetslös länge studera eller göra praktik i maximalt tre månader. Den gränsen är för kort. De allra flesta ungdomar behöver inte några längre utbildningar eller praktikplatser, men några gör det. Vi föreslår därför att regeln om högst tre månaders praktik eller utbildning utökas till maximalt nio månader.

Fel! Okänt namn på

4. Lärlingsplatser för långtidsarbetslösa ungdomar. Många unga som har gått utan arbete en längre tid behöver uppdatera sin kompetens men de saknar studievana och behöver en nära kontakt till arbetslivet för att göra det. Därför vill vi inrätta 4 000 lärlingsplatser där utbildningen motsvarar yrkeskomvux men är förlagd i yrkeslivet. De arbetsplatser som tar emot lärlingar får ersättning för det.

5. Jobbutbildning till unga. Många arbetslösa ungdomar har bristande utbildning. Utvärderingar från Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU) visar att yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning är en framgångsrik insats som leder till jobb. Vi har tidigare lagt fram förslag om att bygga ut den yrkesinriktade arbetsmarknadsutbildningen. Vi har ett gemensamt förslag om att redan i år investera i 3 500 årsplatser i yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning som riktas till unga under 25 år, och avsätter 250 miljoner kronor på tilläggsbudgeten för 2009 för detta.

6. Förstajobbetavdrag. För de unga som är långtidsarbetslösa och som saknar den praktiska erfarenheten och de rätta kontakterna för att komma in på arbetsmarknaden vill vi investera i ett generöst förstajobbetavdrag. Det innebär att de arbetsgivare som anställer en ung långtidsarbetslös får göra ett skatteavdrag två tredjedelar av lönen, under maximalt tolv månader. Arbetsförmedlingen ska anvisa platserna för att uppnå önskvärd sysselsättningseffekt och garantera kollektivavtalsenliga löner.

Tabell 6.3 Ungdomspaket (s, mp, v)

(miljoner kronor)

	TB2009
A. Ge nittioåringarna en chans	
Sommarundervisning på komvux (15 000 platser)	130
Sommarjobb till unga (90 000 platser)	300
Sommarkurser i högskolan (10 000 platser)	100
Karriär- och studievägledning	100
B. Utbildning och praktik för jobb	
Ungdomslyft (10 000 platser)	321
Fler platser KY, komvux & högskola (10 885 platser)	470
Traineeprogram i välfärden (3 000 platser)	500
Praktik och karriärcoachning på högskolan	100
Praktik i statliga myndigheter	100
C. Snabbare och flexibla insatser för långtidsarbetslösa	
Lärlingsutbildningar (4 000 platser)	200
Bättre stöd till unga med funktionsnedsättning	25
Jobbutbildning till unga (3 500)	250
Förstajobbetavdrag (5 000 platser)	325
Totala kostnader	2 921

II. Investera i småföretag och entreprenörskap

Det är i de små företagen framtidens jobb växer fram. Därför måste villkoren för entreprenörskap stärkas. Entreprenörernas idéer, kreativitet, vilja och envishet skapar framtidstro och nya jobb. Vår politik ska underlätta för entreprenören att anställa och expandera, administrera, exportera och få tag i kapital. Vi vill också att det ska vara enkelt och tryggare än i dag att röra sig mellan företagande och lönearbete. Sverige behöver fler kvinnor och män som vågar vara nybyggare och eldsjälar.

Innovationslyft för Sverige

Det är genom att investera i en starkare innovations- och kunskapsmiljö som vi kan behålla och utveckla Sveriges topposition som ett nyfiket och kreativt land. Vi vill investera 1 miljard kronor i ett brett innovationslyft under en period om fyra år. Programmet ska bygga och förstärka innovationsmiljöer i hela Sverige. Programmet ska vara starkt regionalt förankrat och bygga på nedanstående prioriteringar.

- ? *Stärkt samarbete mellan akademi och entreprenörskap:* FoU-baserat nyföretagande och utveckling av *innovativa* små och medelstora företag spelar en viktig roll för näringslivets förnyelse, utvecklingskraft och framtida konkurrenskraft. Vi vill göra särskilda investeringar för att stärka de regionala högskolornas specialisering och samarbete. Industriforskningsinstitutet har en särskilt viktig roll för att stärka högskolans koppling till de mindre företagen.
- ? *Stöd till forskning och utveckling i småföretag:* För de stora industriföretagen är det sedan länge naturligt att samverka med forskningssamhället – men i de små företagen och i stora delar av tjänstesektorn är detta långt ifrån lika självklart. För att ge fler småföretag möjlighet att växa genom innovativa varor och tjänster vill vi öka forskningsanslaget riktat till små och medelstora företag.
- ? *Ökad samverkan mellan näringsliv och forskarutbildning:* De svenska doktoranderna står för en mycket hög andel av den forskning som bedrivs i Sverige – närmare 40 %. Sedan länge finns de s.k. industridoktoranderna som är antagna av ett lärosäte medan de bedriver själva forskningsarbetet i företag. Detta är en framgångsrik metod både för kunskapsöverföring till näringslivet samtidigt som unga forskare får arbeta med tillämpad och högaktuell forskning. Vi vill inom ramen för vår miljardsatsning på ett innovationslyft utveckla bättre möjligheter för mindre och medelstora företag att ta emot doktorander.
- ? *Innovativ upphandling:* Den offentliga sektorns kompetens för att göra upphandlingarna innovationsdrivande måste stärkas genom forskning, resultatuppföljning och utbildning. Offentlig upphandling måste bli strategiskt innovationsorienterad. Nya organisationslösningar och produkter ska stimuleras. Efterfrågan ska skapas och innovativa företag få sina första kunder och skyltfönster.

Fel! Okänt namn på

? *Lån för uppfinnar:* Vi vill införa ett innovationslån med förenklad ansökningsprocess. Det nya lånet ska avse lån med högre risk och riktas mot innovativa småföretagare och uppfinnare i marknadskompletterande syfte. Innovationslånet ska nå utanför den akademiska världen och ta till vara de innovationer som kommer ur lång arbetslivserfarenhet och yrkeskunskap.

Bättre villkor för små och växande företag

För att ta Sverige ur krisen måste vi skapa bättre förutsättningar för nya jobb. Det behövs en ny jobbskapande politik. Vi socialdemokrater är förvånade över att regeringens vårproposition inte innehöll några nya förslag för att få fler jobb. Regeringen nämner i vårpropositionen inte ordet småföretag. Vi socialdemokrater har en lång rad förslag för att skapa fler jobb i små och växande företag:

One-stop-tillståndsportal gör det enklare att starta företag

Det ska bli ännu enklare att driva företag i Sverige. Satsningen på digital samordning av myndigheter gentemot företagare måste förstärkas. Många verksamheter kräver tillstånd från myndigheterna. Fler av dessa tillståndsansökningar ska kunna hanteras elektroniskt på en gemensam hemsida. Vi vill inrätta en tillståndsportal där företagare på ett och samma ställe ska kunna ta del av vilka tillstånd som krävs för deras verksamhet och ansöka om dessa.

Sänkt arbetsgivaravgift för små företag

Regeringen har höjt arbetsgivaravgifterna för de minsta företagen. För t.ex. ett litet taxibolag, hantverkarfirma eller kafé med 2–3 anställda har arbetsgivaravgiften höjts med över 30 000 kr. Vi socialdemokrater tror att det är i de små företagen framtidens jobb kommer att växa fram. Vi vill därför i stället lätta bördan och göra det billigare att anställa för de minsta företagen och föreslog redan i höstens budgetmotion en sänkning av arbetsgivaravgifterna för småföretagen.

En trygghetsgaranti för företagare

Vi vill underlätta övergången från anställning till företagande genom att nyblivna entreprenörer ska få ta med sig mer trygghet från den föregående anställningen. Nyföretagare ska under en period om upp till tre år kunna välja att tillgodoräkna sig inkomsttryggheten från en tidigare anställning. Denna reform bör införas under en försöksperiod och permanentas om reformen faller väl ut, enligt förslag i höstens budgetmotion.

Stärkt tillgång på riskkapital

Allt fler tecken tyder på att nyföretagandet minskar i Sverige. Det är allvarligt i en situation där de små och medelstora företagen står för en viktig del av en framtida ekonomisk återhämtning. Under de senaste månaderna har företagens möjligheter att få tillgång till kapital allvarligt försämrats. Vi har tidigare föreslagit en extra utdelning från Vattenfall med 5 miljarder kronor för att skapa en ny riskkapitalfond. Förslaget presenterades i vår stimulansmotion

(Stimulanspaket mot jobbkrisen). Den nya riskkapitalfonden ska agera marknadskompletterande. Detta uppdrag bedöms i det rådande ekonomiska läget vara relativt brett. Fonden ska administreras och styras av Innovationsbron tillsammans med andra befintliga offentliga riskkapitalaktörer. Fonden ska aktivt stimulera det breda näringslivets kapitalbehov, men med särskilt fokus på innovativa små och medelstora industri- och tjänsteföretag. Insatser som stärker det svenska näringslivets långsiktiga konkurrenskraft ska särskilt prioriteras. Detta kan t.ex. användas för satsningar på företag som verkar i branschen för miljöteknik.

Förbättra småföretagens likviditet

Många småföretag har en mycket besvärlig likviditetssituation. För att förbättra likviditeten för småföretagen måste breda insatser genomföras. En del i detta arbete är att korta betalningstiderna till småföretagen. Det är oacceptabelt att småföretag tvingas vänta i upp till fyra månader på att få betalt. Näringslivets organisationer är för passiva. I första hand krävs självsanering. Svenskt Näringsliv och de olika branschorganisationerna måste ta itu med problemet med ensidigt förändrade avtalsvillkor där större företag i praktiken tvingar sina underleverantörer till längre betalningstider. Om Svenskt Näringsliv m.fl. inte omgående tar sitt ansvar kan det krävas att lagen skärps. Här bör staten gå före. Som en temporär åtgärd vill vi att statens myndigheter kortar sina betalningstider från 30 till 10 dagar – vi vill att detta ska genomföras från den 1 juli i år och föreslår 65 miljoner kronor på tilläggsbudgeten för 2009 för detta. Även andra insatser för att förbättra småföretagens likviditet måste genomföras.

Stärkt konkurrenskraft för underleverantörer inom fordonsindustrin

Underleverantörerna har drabbats hårt av krisen, inte minst de små och medelstora företag som ingår i det svenska fordonsklustret. Underleverantörerna är ofta företag som i grunden är starka. Men de är också starkt beroende av sina större samarbetspartner, företag som nu går på knäna.

- ? Vi har tidigare lämnat besked om att öka de statliga insatserna till fordonsforskningen till totalt 500 miljoner kronor per år mellan 2009 och 2013. En starkare egen utveckling och deltagande i gemensamma forskningsprojekt med möjligheter till en internationell profilering är avgörande för underleverantörernas fortsatta konkurrenskraft. Därför vill vi att underleverantörernas ställning ska stärkas när det gäller statliga forskningsresurser.
- ? Regeringen beslutade hösten 2008 om ett kapitaltillskott på 3 miljarder kronor till ett statligt bolag som ska bedriva forsknings- och utvecklingsverksamhet samt annan verksamhet inom fordonsindustrin. Vi vill att staten genom tydliga ägardirektiv tillgodose att de medel som kanaliseras via det nybildade bolaget får en bred profil som även inkluderar innovationsdrivna små- och medelstora företag i underleverantörsledet.
- ? Regeringen har lanserat de s.k. undsättningslånen som en åtgärd för att hantera krisen inom fordonsindustrin. Man kan nu konstatera att denna satsning har misslyckats. Vi vill ersätta de verkningslösa undsättningslånen

Fel! Okänt namn på

med omstruktureringslån som har betydligt generösare återbetalningstider. Vi vill också att Almis förbud att låna ut till företag med fler än 250 anställda hävs, i stället införs ett tak på 60 miljoner kronor per företag. För att denna förändring inte ska reducera kreditutrymmet för de mindre företagen får Almi endast tillämpa de nya reglerna på en utlåningsvolym motsvarande maximalt 20 % av den totala utlåningen. I övrigt ska dagens regler vidmakthållas, vilket bl.a. innebär att lånen ska vara marknadskompletterande.

- ? Stöd till underleverantörernas exportmöjligheter. Det är utomordentligt viktigt att underleverantörerna ges stöd för att komma ur sitt starka beroende av ett fåtal större inhemska kunder. Vi vill därför stärka de svenska underleverantörernas ställning genom en satsning på investerings- och exportfrämjande verksamhet. Vi vill att exportfrämjandet nästa år tillförs totalt omkring 100 miljoner kronor – utöver regeringens gällande ram – med bl.a. gratis rådgivning för leverantörer som vill komma ut och konkurrera på den internationella marknaden. En annan del i satsningen är att utbilda fler exportsäljare. Redan i år ser vi stora behov av att kraftigt främja möjligheten till export för underleverantörerna inom fordonsklustret.

Starta eget för unga

Ungas vilja att starta företag är stor. Men i dag kan inte den som är under 25 år ta del av stödet till näringsverksamhet. Investeringar i stödet för att starta eget har visat sig vara en framgångsrik modell för att skapa jobb och utveckling. Vi menar att Sverige behöver ett starkare entreprenörskap. Vi vill därför låta fler ta del av möjligheten av stöd till företagande genom att vidga åldersgrupperna som kan ta del av stödet, se avsnittet Ge unga chansen.

Investera i upplevelsejobb i hela Sverige

Det är ett gyllene läge att använda svensk turism i kampen mot arbetslösheten. Besöksnäringens tillväxt har varit mycket stark under de senaste åren. Mellan åren 2000 och 2007 har turismkonsumtionen i Sverige ökat med nästan 50 % i löpande priser. 2007 var omsättningen 237 miljarder kronor. Antalet sysselsatta i besöksnäringen har ökat med nästan 30 000 heltidsarbeten sedan 2000. Vårt mål är att Sverige ska bli ett av världens främsta turistländer under det kommande decenniet. För att nå detta vill vi investera i ett strategiskt utvecklingsprogram för den svenska besöksnäringen tillsammans med företagen och de fackliga organisationerna. Vi vill stärka marknadsföringen av Sverige som turistland, investera i fler internationella evenemang i Sverige och stärka näringens kompetensförsörjning.

Den svenska kronan har under det senaste året fallit kraftigt mot flertalet valutor. Den svenska kronans kraftiga försvagning är ett uttryck för det mycket allvarliga läge som svensk ekonomi befinner sig i. Samtidigt innebär kronförsvagningen ett gyllene läge för svensk turism. Det har på kort tid blivit väsentligt billigare för utlänningar att turista i Sverige. Samtidigt innebär den svaga kronan tillsammans med hushållens försämrade ekonomi att fler svenskar kommer att välja bort utlandssemestern och istället turista i Sverige.

Fel! Okänt namn på

Vår bedömning är att besöksnäringen kan bli en av de branscher som går mot strömmen och vidmakthåller eller rentav ökar sin sysselsättning under de närmaste åren. Vi bedömer att besöksnäringen är en bransch med en stor outnyttjad tillväxtpotential. Vi har mot den bakgrunden föreslagit en lång rad åtgärder för att stärka branschens långsiktiga konkurrenskraft. Vi vill att regeringen ska ta initiativ till branschsamtal med besöksnäringen i syfte att åstadkomma ett nationellt strategiprogram. Ökade statliga investeringar i marknadsföringen av Sverige samt forsknings- och utbildningssatsningar är en nödvändig beståndsdel i ett sådant program. Vidare vill vi se konkreta åtgärder för att stärka Sverige som evenemangland. Ett dotterbolag, Event Sweden, bör bildas under Visit Sweden med uppdraget att locka internationella evenemang till Sverige.

För att ta vara på detta gyllene läge som uppenbarats och fullt ut använda besöksnäringen i kampen mot den skenande arbetslösheten menar vi att man snabbt måste intensifiera marknadsföringen av Sverige som turistland. I höstens budgetmotion avsatte vi 100 miljoner kronor till marknadsföring av Sverige. Vi föreslår nu att dessa under 2009 tillförs Visit Sweden i en förstärkt marknadsföringsinsats.

Utöver generella marknadsföringsåtgärder ska de tillförda medlen användas till att förstärka de regionala och lokala turismorganisationerna. Visit Sweden ska särskilt uppmärksamma behovet av åtgärder i de områden där besöksnäringen är tydligt sammanflätad med andra näringar som är viktiga för regionen. Exempel på sådana områden är det småländska Glasriket och biltestverksamheten i Arjeplog. De utökade marknadsföringssatsningarna bör kombineras med riktade utbildningsprogram som möter besöksnäringens behov. Redan i höstens budgetmotion sköt vi till resurser för att möta de rekordhöga varslen. Av dessa medel viks nu 150 miljoner kronor till utbildningsinsatser inom besöksnäringen. Det kan handla om kvalificerade yrkesutbildningar för turistguider, instruktörer och kockar – utbildningsplatser som kan bidra till att förädla besöksnäringens tjänster ytterligare.

Investera i jobb i den kulturella sektorn – för ett kreativt Sverige

Vi vill att Sverige ska vara ett dynamiskt och kreativt samhälle. Det skapar möjligheter för oss att växa och utvecklas som individer, men det gynnar också Sverige ekonomiskt. Sveriges välbefinnande vilar på att vi förmår producera varor och tjänster som är bättre än de som andra länder producerar. Därför vill vi skapa bättre förutsättningar för de kreativa näringarna.

Vi vill att de kreativa näringarna ska ha samma möjligheter till finansiering av investeringar hos näringslivsfrämjande myndigheter som traditionell industri. Det ska inte vara svårare för ett svenskt musikbolag att få krediter eller företagsrådgivning hos Almi än för andra svenska bolag. Vi vill också att de kreativa näringarnas export ska främjas på samma sätt som traditionella sektors och vara en naturlig del av exempelvis Exportrådets och svenska ambassaders främjandeaktiviteter utomlands.

I spåren av jobbkrisen ser vi nu hur arbetslösheten ökar snabbt bland kulturarbetarna. Antalet arbetslösa kulturellt yrkesverksamma har ökat med 25 %

Fel! Okänt namn på

under det senaste året. När företagets vinster går ned är sponsring till kulturen en av de utgifter som stryks först. Samtidigt finns det många uppgifter på kulturens område som behöver utföras – och som kan tidigareläggas. Det handlar om renoveringar av Sveriges kulturarv men också om att tillgängliggöra kulturarvet för fler, t.ex. genom att låta fler arkiv och samlingar digitaliseras och bli tillgängliga på Internet.

Genom att tidigarelägga dessa investeringar pressas kostnaderna och utväxlingen blir hög för varje satsad krona, samtidigt som ökningen av arbetslösheten i kultursektorn dämpas. Det är således både en effektiv kulturpolitik och en bra konjunkturpolitik. I denna motion presenterar vi tre nya förslag för jobb i kultursektorn. Socialdemokraternas kulturpolitiska satsningar i vårens budgetmotion tar därför sin utgångspunkt i det rådande konjunkturläget.

Kulturarvs-ROT

Behoven av renovering och ombyggnad av kulturhistoriskt värdefulla byggnader är stora. Samtidigt är arbetslösheten inom bygg- och kultursektorn hög. På samma sätt som vi vill uppmuntra privatpersoner och fastighetsägare att tidigarelägga renoveringar och ombyggnader av småhus, bostadsrättslägenheter och hyresfastigheter under krisåren vill vi även stimulera nödvändiga renoveringar av kulturhistoriskt värdefull bebyggelse.

Vi föreslår därför att en kultur-ROT införs mellan den 1 juli i år och den 31 december 2010. För 2009 avsätts 90 miljoner kronor på tilläggsbudgeten, och för 2010 avsätts 175 miljoner kronor. På samma sätt som ROT-avdraget för småhusägare ger kultur-ROT:en ett skatteavdrag som motsvarar 50 % av arbetskraftskostnaderna. Kultur-ROT:en kan utnyttjas av såväl enskilda personer som kommuner, bolag och stiftelser – dock ej av statliga fastighetsägare.

Ett villkor för att få kultur-ROT:en är att länsstyrelserna godkänner byggnaden i fråga som kulturhistoriskt värdefull bebyggelse. Ett annat villkor är att man inte tidigare har beviljats kulturmiljöbidrag för 2009. Ansökan ska därför skickas till länsstyrelserna. Kulturarvs-ROT:en beräknas vid en försiktig bedömning skapa ca 800 jobb 2009 samt 1 500 jobb 2010.

Bättre arbetsvillkor för kulturarbetare genom utökade konstnärsallianser

För att förbättra arbetsvillkoren för kulturarbetare inom scenkonstområdet införde den tidigare socialdemokratiska regeringen konstnärsallianser inom scenkonstområdet. I dag finns tre konstnärsallianser: dans, musik och teater, med 290 personer anställda. Vi vill låta fler kulturellt yrkesverksamma få möjlighet att anställas av konstnärsallianserna och föreslår därför att anslaget till allianserna utökas permanent med 50 %, från den 1 juli 2009, vilket innebär en satsning med 15 miljoner kronor på tilläggsbudgeten. Det innebär att i storleksordningen 145 personer till kan få anställning i allianserna, se tabell nedan.

Tabell 6.4 Antalet anställda i dag i allianserna och med s-förslag

	Anslag i dag	Anställda i dag	+50 %	Anställda s-förslag
Dans	12	61	31	92
Teater	24	128	64	192
Musik	22	101	50	151
Summa	58	290	145	435

Accessjobb

Vi vill både öka tillgängligheten för landets kulturarv och skapa fler jobb i kultursektorn. Därför föreslår vi en satsning på Accessjobb. Accessjobben var en lyckad satsning på kulturområdet under förra mandatperioden. Både för att det skapades många jobb, men också för att ett stort antal samlingar och föremål lyftes fram och blev tillgängliga för allmänheten. Enligt den borgerliga regeringens planer avslutas Accessprojektet under 2009. Vi vill skjuta till resurser så att det omfattar 100 miljoner kronor per år 2009–2011 – totalt 300 miljoner kronor (för 2009 innebär det ett tillskott på 75 miljoner kronor på tilläggsbudgeten). Det skapar förutsättningar för cirka 330 jobb per år.

III. Investera i ett brett kunskapslyft

För att bekämpa jobbkrisen, stärka näringslivets konkurrenskraft och ge människor ökade möjligheter till arbete vill vi investera brett i utbildning. Bara under det senaste halvåret har etthundratusen personer varslats om uppsägning. Vi vill att den som förlorar jobbet ska ha goda möjligheter att utveckla sin kompetens och stärka sin konkurrenskraft. Vi vill därför investera i 50 000 fler utbildningsplatser än regeringen i den kvalificerade yrkesutbildningen, komvux och yrkesvux, mastersutbildningar på högskolan m.m. Dessutom ska breda utökade insatser tillföras för att möta den allvarliga jobbkrisen bland annat genom utbyggda förstajobbetavdrag, traineeprogram i kommunerna och genom ett särskilt spetskompetenslyft. Det är ett kraftfullt svar på den utmaning Sverige står inför här och nu, men också en viktig investering i Sverige som ett framtida kunskapssamhälle.

Regeringens regionala varselsamordnare, med uppdraget att föreslå åtgärder anpassade efter situationen i respektive län, har lämnat ett antal rapporter. De är i stort sett samstämmiga kring behovet av utbildning för att människor ska kunna komma starkare rustade ur jobbkrisen och för att undvika att personer med nyckelkompetens försvinner. Ökade investeringar i utbildning är också det som många företag över hela landet efterlyser. De utbildningsplatser som regeringen föreslagit är tyvärr helt otillräckliga.

Fel! Okänt namn på

Tabell 6.5 50 000 utbildningsplatser 2009

Utöver regeringens totala nivå

Komvux och yrkesvux	20 400
Högskola, inkl. fler master- och doktorandplatser	6 185
Yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning (varav 3 500 till unga)	15 000
Kvalificerad yrkesutbildning (KY)	4 000
Lärlingsutbildning	4 000
Totalt antal utbildningsplatser, ca	50 000

Investera i spetskompetens

Sverige har goda möjligheter att stå sig väl i den globala konkurrensen – om vi fortsätter att investera i kunskap på alla nivåer. Utnyttjar vi de sämre tiderna smart står Sverige väl rustat och konkurrenskraftigt den dag konjunkturen vänder.

En relevant utbildning är en individs bästa försäkring mot långvarig arbetslöshet. Men välutbildade människor är också en förutsättning för att arbetsgivarna snabbt ska kunna anställa rätt personal. Spetskompetenslyftet ska komplettera den traditionella arbetsmarknadsutbildningen. Vi föreslår att Arbetsförmedlingen redan i år tillförs ytterligare 1 miljard kronor för ett spetskompetenslyft om totalt 20 000 helårsplatser, med start den 1 juli.

Exempelvis kan många tjänstemän som varslas ha större nytta av en vidareutbildning på högskolan än en utbildning i Arbetsförmedlingens regi. I flera europeiska länder har regeringarna gått in med stöd till utbildningar i företag för att rädda dem från uppsägningar. Många arbetsgivare har efterfrågat sådant stöd även i Sverige.

Spetskompetenslyftet ska ge dem som riskerar att bli arbetslösa en möjlighet att vidareutbilda sig så att omvägen via arbetslöshet kan undvikas. Spetskompetenslyftet kan komma att omfatta en rad olika lösningar beroende på de lokala förhållandena, företagets behov och personalens förutsättningar. Arbetsförmedlingens resurser för Spetskompetenslyftet kan användas till subventionering av lönekostnaden under utbildningen, inköp av utbildningar eller en kombination av båda. En förutsättning är att arbetsgivaren står för minst hälften av lönekostnaden under utbildningstiden. Spetskompetensutbildningarna kan ske som hel- eller deltidsstudier förlagda på arbetsplatsen, på högskolan eller i den kvalificerade yrkesutbildningen (KY). Andra lokala lösningar kan också bli aktuella.

En förutsättning är att utbildningen riktas mot områden som är avgörande för arbetsgivarens långsiktiga konkurrenskraft eller områden där det väntas råda brist på kvalificerad personal i framtiden.

Utbildningarna kan vara både praktiska och akademiska. De bör kunna vara allt från korta kurser om någon månad upp till tvååriga utbildningar. Det kan handla om ledarskapsutbildningar, specialistutbildningar och mastersutbildningar på högskolan och riktas mot både tjänstemän och yrkesarbetare.

Varselvågen har slagit olika hårt över landet och utbildningsbehoven ser olika ut beroende på vilken bransch som är den dominerande, företagets storlek och ambitioner. Behoven av och möjligheterna till olika utbildnings-

Fel! Okänt namn på

lösningar varierar därför mycket från län till län. Avgörande för att Spetskompetenslyftet ska ge bra resultat är därför att platserna fördelas lokalt och i samråd med arbetsgivarna, såväl företag som offentlig sektor, och de fackliga organisationerna. Innehåll, omfattning och ansvarsfördelning mellan Arbetsförmedlingen och övriga ska avgöras genom samråd i respektive län. Därmed avgör länen också själva vilka branscher och företag som ska ingå i Spetskompetenslyftet.

Arbetsförmedlingen tillförs med vårt förslag 1 miljard kronor 2009 för de 20 000 årsplatserna i Spetskompetenslyftet. Pengarna kan exempelvis fördelas enligt nedan.

- ? Arbetsförmedlingen står för hela kostnaden för exempelvis en inköpt specialistutbildning och arbetsgivaren betalar hela lönen. Utbildningskostnader för upp till 16 000 kr i månaden för en halvårsutbildning eller 8 000 kr i månaden för en helårsutbildning kan täckas av detta. Det innebär en maximal utbildningskostnad på 100 000 kr per år och person.
- ? Ett års deltidstudier. Arbetstagaren jobbar kvar på deltid på sin arbetsplats under studietiden. Arbetsgivaren och Arbetsförmedlingen delar på lönekostnaden för deltidstudier, t.ex. genom att betala lönen för en dags heltidsstudier i veckan var. Arbetsförmedlingens subvention per person är max 8 000 kr i månaden vilket innebär att personer med en lön upp till 40 000 kr i månaden kan deltidstudera under ett år med bibehållen lön. Eftersom utbildningen i många fall är kostnadsfri för den enskilde är ett upplägg där Arbetsförmedlingen lägger hela subventionen på lönekostnaden möjlig.
- ? Om utbildningen genomförs på heltid under en kortare tid, kan lönesubventionen från Arbetsförmedlingen bli högre, förutsatt att den inte överstiger halva lönekostnaden.
- ? Stödet från Arbetsförmedlingen kan också gå till en kombination av köp av utbildning och lönesubvention under studietiden.
- ? Ovanstående är exempel på hur utbildningsstödet kan användas. De villkor som angivits ovan måste vara uppfyllda. Det är samtidigt viktigt att flexibiliteten behålls så att arbetsgivaren, facket och Arbetsförmedlingen tillsammans kan hitta den lösning som gör bäst nytta för de personer som riskerar uppsägning och för den lokala arbetsmarknaden. På så sätt blir spetskompetenslyftet ett effektivt verktyg i de regionala varselsamordnarnas arbete.

Ge möjlighet att läsa in fullständig gymnasieexamen

Vi vill göra ett omfattande kunskapslyft så att tiotusentals människor ges möjlighet att läsa in en fullständig gymnasieexamen. Vi vill tillföra sammanlagt 20 400 platser utöver den moderatstyrda regeringens nivå (10 000 av dessa platser ingår i ungdomslyftet). Totalt innebär det att vi vill bygga ut komvux och yrkesvux med 25 000 platser.

Vi vill också uppmuntra till studier inom områden där det förväntas råda arbetskraftsbrist i framtiden och där söktrycket i dag är lågt, och vill därför särskilt höja studiebidraget för dessa studenter. Regeringen inför en sådan modell vid studier i yrkesinriktad kommunal vuxenutbildning. Vi vill kom-

Fel! Okänt namn på

plettera detta med ett förslag om ett mer förmånligt studiemedel vid högskolestudier inom de områden där det förväntas råda stor brist på arbetskraft i framtiden. Till detta studiebidrag avsätter vi 250 miljoner kronor under 2009.

Bygg ut yrkesvux i hela landet

Det finns ett stort intresse och en stor efterfrågan på yrkesförberedande vuxenutbildning. Många kommuner är beredda att anordna utbildningar som många människor behöver för att hävda sig på arbetsmarknaden. I vår propositionen tillskjuter regeringen fyrahundra nya platser, en rännil i relation till behov och efterfrågan. Enligt uppgift från Skolverket, gällande ansökningar från kommunerna för 2009, kunde mindre än hälften av ansökningarna om yrkesutbildning beviljas, sedan var tillgängliga medel förbrukade. För oss socialdemokrater är det självklart att investera i efterfrågad utbildning. Vi vill se 10 400 platser i yrkesvux i år, 5 300 fler platser än regeringen. För en fördelning av dessa platser över landet, se bilaga 1.

Satsa på den kvalificerade yrkesutbildningen

Den kvalificerade yrkesutbildningen är en viktig del i att förse företag med rätt utbildad arbetskraft och för individen en möjlighet att utbilda sig vidare efter gymnasiet. Kvalificerad yrkesutbildning (KY) har också visat goda resultat när den utvärderats. 9 av 10 som gått KY-utbildning 2007 fick anställning eller startade eget företag.⁸ Intresset för fler platser på KY-utbildningarna är också stark från kommuner, näringsliv och studenter. Vi vill tillföra 4 000 platser utöver regeringens nivå, dvs. totalt 5 000 fler platser sedan budgetpropositionen för 2009.

Eftersom regeringens pengar inte räcker, fick bara de som redan bedriver KY-utbildning under 2008 ansöka om pengar för 2009. KY-myndigheten tog alltså inte in eller granskade ansökningar från nya utbildningsanordnare. Många kloka och innovativa idéer från nya företag och offentliga anordnare som vill börja bedriva KY fick inte ens chansen.

Yrkesutbildning för arbetssökande

Yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning som riktar sig till personer som sökt arbete en längre tid är en effektiv åtgärd som uppvisat mycket goda resultat enligt Institutet för Arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU). Utbildningarna håller hög kvalitet och ger människor yrkeskompetens som är efterfrågad av företag på den lokala och regionala arbetsmarknaden. Det kan t.ex. handla om maskinförare, anläggningsarbetare och restaurangpersonal. För att möta jobbkrisen och skapa möjligheter för fler människor att få en vidareutbildning föreslår vi totalt 15 000 platser i den yrkesinriktade arbetsmarknadsutbildningen 2009, utöver regeringens nivå på ca 4 000 platser i programmet Arbetsmarknadsutbildning. Det är en höjning med 1 500 platser jämfört med vad

⁸ Enligt en utredning (rapport 2008:02) av KY-myndigheten publicerad i oktober 2008 hade 89 % av dem som genomgått en KY-utbildning 2007 anställning eller drev eget företag. 8 av 10 som varit arbetslösa innan utbildningen fick arbete.

Fel! Okänt namn på

vi föreslog i vår stimulansmotion i februari, och således en höjning med 2 500 platser jämfört med höstens budgetmotion. För detta ändamål avsätter vi 190 miljoner kronor på tilläggsbudgeten för 2009. 3 500 av platserna i yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning ska riktas mot unga, se avsnittet ”Ge unga chansen”.

Jobb och praktik till ungdomar

Vi vill genomföra breda investeringar för att pressa tillbaka ungdomsarbetslösheten. För unga som har varit arbetsökande en längre tid och som saknar kontakter eller erfarenhet från arbetslivet vill vi införa 5000 förstajobbetavdrag som ger den som anställer en långtidsarbetslös ungdom ett skatteavdrag som motsvarar två tredjedelar av lönen. Vi vill även investera i 4 000 lärlingsutbildningar för långtidsarbetslösa ungdomar. Regeringens justerade arbetsgivaravgift för de företag som redan har unga anställda har visat sig vara mycket ineffektiv. Ungdomsarbetslösheten ökar kraftigt. Vi vill införa en skattereduktion som motsvarar hela arbetsgivaravgiften för de företag och organisationer i både privat och offentlig sektor som anställer arbetslösa ungdomar.

Ett jobblift för arbetslösa

För dem som har varit arbetslösa en längre tid vill vi ge möjlighet till en kraftigt subventionerad anställning hos offentliga eller privata arbetsgivare. Redan i höstens budgetmotion föreslog vi en investering som motsvarar 10 000 platser i ett jobblift för långtidsarbetslösa.

Ge Arbetsförmedlingen möjlighet till en effektiv arbetsmarknadspolitik

För att arbetsmarknadspolitiken ska vara effektiv krävs både att Arbetsförmedlingen har en verktygslåda som innehåller många olika former av utbildningar, praktikplatser och anställningsstöd så att det går att finna lämpliga insatser till alla arbetssökande som behöver hjälp och stöd för att snabbt komma tillbaka i arbete. Men det krävs också att Arbetsförmedlingen har en viss flexibilitet, så att de kan förändra t.ex. olika volymer av program som arbetsmarknadsutbildning och praktik när behoven förändras.

Arbetsförmedlingen föreslår i sitt budgetunderlag för 2010 till 2012 att de ska kunna göra större omfördelningar mellan anslag 1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd och anslag 1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser. Vi stödjer Arbetsförmedlingens förslag och uppmanar regeringen att återkomma med ett sådant förslag till riksdagen.

Regeringen har satsat betydande belopp inom arbetsmarknadspolitiken på inköp av ”coaching” och praktikplatser av låg kvalitet. Vi vill i stället se en förstärkning av Arbetsförmedlingens förvaltningsanslag, så att de kan anställa fler förmedlare, och också ha fler fria resurser. Regeringen skjuter i vårpropositionen till några ytterligare coachningsplatser och lågkvalitativa praktikplatser. Vi väljer att i stället ge dessa resurser till Arbetsförmedlingens förvaltningsanslag. Totalt handlar detta om 324 miljoner kronor i tilläggsbudgeten för 2009.

Fel! Okänt namn på

Bygg ut högskolan, satsa på nya magister- och mastersutbildningar och investera i forskning

Lågkonjunkturen och en stor kull 19-åringar gör att antalet sökande till högskolan i höst har ökat med 11 %, jämfört med förra hösten, enligt Verket för högskoleservice. Sverige behöver mer investeringar i utbildning och forskning. Vi vill bygga ut högskolornas utbildningsplatser med 1 000 fler platser, magister- och mastersutbildningsplatserna med ytterligare 1 000 platser, och öka doktorandprogrammen med 500 platser. Utbyggnaden ska inriktas mot arbetsmarknadens behov. Totalt innebär detta att vi vill tillföra högskolan ca 6 185 fler högskoleplatser redan i år. Vi vill också införa 150 nya meriteringstjänster för att stärka jobbmaknaden för unga forskare. Vi vill också investera 400 miljoner kronor till lärosätena i kvalitetshöjande åtgärder, särskilt för utbildningar som har lite lärarledd tid.

IV. Investera i gröna jobb

Vi vill bygga Sverige starkt för framtiden. Ett Sverige som är mer rättvist och hållbart. Nu är det rätt tid att dra igång nödvändiga och kostnadseffektiva investeringar för framtiden. Byggbranschen är vital för att hålla sysselsättningen uppe. Genom att utforma en smart och modern konjunkturpolitik som både stabiliserar efterfrågan i ekonomin och samtidigt leder till att nödvändiga klimat-, miljö- och energiåtgärder genomförs minskar de kortsiktiga skadorna i ekonomin av kraftiga konjunktursvängningar. Samtidigt stärks ekonomin långsiktigt genom att vi skapar förutsättningar för en effektiv och långsiktig resursanvändning.

Ett utvidgat ROT-avdrag för upprustade bostäder och 15 000 jobb

Gemensamt förslag från Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet

Det rödgröna ROT-avdraget leder till förbättrade boendemiljöer och till att fler är beredda att renovera, bygga om och effektivisera sin energianvändning. En satsning där alla är vinnare och som innebär tusentals nya jobb, minskad klimatpåverkan och en ökad framtidstro i vårt land.

Det finns stora renoveringsbehov i flerfamiljshusen, inte minst i miljonprogrammen. Genom totalrenoveringar uppnås ökade möjligheter till en förbättrad social utveckling, en stor sysselsättningseffekt samtidigt som energianvändning i fastigheterna minskar. Eftersom så många av flerfamiljshusen är byggda under en kort period sammanfaller flera hundratusen lägenheters upprustningsbehov tidsmässigt.

Med ett stöd skulle 40 000–50 000 lägenheter i flerfamiljshus, primärt miljonprogram – hyreshus och bostadsrättsföreningar – kunna totalrenoveras per år. Vi föreslår därför att möjligheten till stöd för alla flerfamiljshus som genomför totalrenovering förutsatt att renoveringen leder till minst 30 % minskad energianvändning införs. Två miljarder kronor satsas per år. Stödet bör

utgå till 50 % av arbetskostnaden upp till ett tak om 100 000 kr per lägenhet (dvs. 50 000 kr i stöd per lägenhet).

Landets radhus-, villa- och bostadsrättsägare bör få beskedet att vi kommer att behålla det nuvarande ROT-avdragets grundläggande konstruktion. Taket fortsätter därmed att vara 100 000 kr, skattereduktionen är fortsatt 50 % av arbetskostnaderna och fortsätter att vara knuten till individen och de ROT-arbeten som i dag omfattas kommer även att omfattas med vår modell.

För att främja ROT-arbete med en klimatprofil föreslår vi att det existerande ROT-avdraget utvidgas med en extra klimatbonus för radhus, villor, ägarlägenheter och bostadsrättsföreningar som genomför energieffektiviseringar. Klimatbonusen bör kopplas till den enskilda fastigheten och är på 10 % utöver ROT-avdraget och ges upp till 10 000 kr i avdrag per småhus eller antal lägenheter i en bostadsrättsförening. Bonusen bör kopplas till åtgärder som rekommenderas i fastighetens energideklaration.

Vi anser att man bör ställa krav på F-skattsedel för att man ska kunna utföra ROT-arbete med skattereduktion. Seriösa företag måste slippa illojal konkurrens. Vi menar att man bör gå småföretagen till mötes i kritiken mot regeringen och utforma systemet så att avdraget görs i efterhand. Därför föreslår vi att man bör säga nej till regeringens ”fakturamodell” som innebär att framför allt småföretag som redan i dag ofta har stora likviditetsproblem missgynnas konkurrensmässigt.

Vi vill begränsa avdraget till fastigheter i Sverige. Vårt förslag till ROT-avdrag är dessutom tidsbegränsat eftersom man då uppnår störst konjunkturstabiliserande effekt. Vi kommer dock att behålla ROT-avdraget så länge det behövs för att bekämpa jobbkrisen.

Totalt föreslår vi att det tillförs 6 miljarder kronor per år för ett brett ROT-program som både rymmer en vidgning av det ROT-avdraget regeringen infört och en stor satsning på att totalrenovera flerfamiljshus i miljonprogrammen. Sammanlagt bedöms detta skapa omkring 15 000 fler jobb.

Ett miljardprogram för miljonprogrammen

Det tillfälliga ROT-avdraget är en tillfällig satsning som bidrar till att stärka det långsiktiga åtagande som vi socialdemokrater har gjort för att lyfta miljonprogrammen. Vårt miljardprogram för miljonprogram syftar till att genom strategiska investeringar bidra till att fastighetsägarnas upprustning möts av andra tydliga förbättringar i områdena. Programmet kommer att innehålla riktade investeringar på bl.a. skolan, ungas fritid och närpolisen i miljonprogramsområdena.

Investera i välfärdens byggnader

I dag finns det omfattande renoveringsbehov i de lokaler som används i välfärden. I många skolor finns det problem med ventilation och buller. Vi vill investera 250 miljoner kronor i ett särskilt ROT-avdrag till de kommuner som rustar upp förskolor, skolor, äldreboenden för att möta angelägna behov. För att kommunerna ska få del av bidraget ska investeringarna präglas av miljö- och klimattänkande samt minskad energianvändning.

Fel! Okänt namn på

Bygg framtidens klimatsmarta bostäder

Vi ser ett behov framöver av ett investeringsstöd för hyresrätter, inte minst för att öka möjligheten för ungdomar och studerande att få en egen bostad. Brist på bostad till en överkomlig kostnad ska inte få utgöra ett hinder för att kunna etablera sig på arbetsmarknaden. Här spelar hyresrätten en viktig roll. För att allmännyttan och privata fastighetsägare ska få ta del av investeringsstödet ska hårda krav på klimatsmarta lösningar ställas. Vi lade ett förslag om ett investeringsstöd för hyresrätter i höstens budgetmotion, och föreslår att det utökas med 300 miljoner kronor på tilläggsbudgeten för 2009.

Två miljarder till investeringar i en smartare infrastruktur

Vi vill investera två miljarder kronor mer per år än regeringen på infrastruktur. Av detta tillskott vill vi fördela 85 % till nya investeringar i järnväg, kollektivtrafik och strategiska gröna framtidsinvesteringar. I den närtidssatsning vi presenterade i höstens budgetmotion föreslår vi ytterligare investeringar i järnvägar – t.ex. en satsning på delar av hamnbanan i Göteborg och Centrumbanan i Södertälje, ökade statsbidrag för kollektivtrafik samt utbyggnad av delar av E22 i Skåne till fyrfilig motorvägsstandard. För att ta ett första steg för höghastighetståg pekar vi ut Ostlänken mellan Järna och Linköping som en strategisk framtidsinvestering, och lägger förslag om att lånefinansiera denna investering.

Tidigarelägg underhåll av infrastruktur

Nu är det rätt tid att tidigarelägga infrastrukturprojekt. Att satsa på underhåll av vägar och järnväg är klok politik i lågkonjunktur. Här har den moderatstyrda regeringen i stora delar gått våra förslag till mötes. Det tycker vi är bra. Vi menar dock att det finns behov och möjligheter i underhållet av järnväg som motiverar att 272 miljoner kronor tillförs Banverket 2009: 128 miljoner kronor utöver regeringens förslag.

Ett paket för fler miljöfordon

Gemensamt förslag från Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet

Omställningen av den svenska fordonsparken har kommit av sig och miljöbilandelen av fordonsförsäljningen ökar inte längre. Parallellt med detta befinner sig den svenska fordonsindustrin i djup kris. Det gäller inte bara de två stora personbilstillverkarna, som dominerar den allmänna debatten, utan också buss-, lastbils- och arbetsmaskinstillverkare. Underleverantörer drabbas mycket hårt, liksom själva bilhandeln. Fordonsindustrins aktörer, berörda fackförbund och miljöorganisationer är tydliga med att det behövs insatser för att ställa om den svenska fordonsparken.

Svensk fordonsindustri måste påskynda omställningen till produktion av mer miljösmarta fordon för att vara konkurrenskraftig i framtiden.

Vårt budskap är tydligt till fordonsindustrin. Vi kommer att ställa allt hårdare krav på de fordon som säljs i Sverige. Kostnaden för att äga och använda fordon med höga utsläpp kommer att öka. Men vi är också tydliga med att vi är beredda att ta ansvar för att stimulera en omställning av fordonsparken. Vi

Fel! Okänt namn på

vill öka stimulanserna för att få bort gamla miljöfarliga bilar och andra miljöfarliga fordon och i stället få in nya miljöbilar och mer miljövänliga tyngre fordon. Volvos och SAAB:s miljöbilar och Volvos och Scantias tyngre fordon med miljöprofil ska naturligtvis stimuleras, inte motarbetas.

Vi lägger nu ett gemensamt förslag som skulle minska bilismens miljöpåverkan och bidra till att vi når våra klimatmål samtidigt som svensk fordonsindustri gynnas.

Tydlig miljöbilsdefinition

- ? De oklarheter som i dag råder kring definitionen av "miljöbil" hämmar försäljningen av miljösmarta bilar. I dag gäller olika regler för olika lagstiftningar, det finns även oklarheter mellan det lokala och nationella regelverket. Vi föreslår en enhetlig miljöbilsklassning. Vi vill att det ska finnas tre klasser som används vid alla regelverk som rör miljöbilar.
- ? Klassindelningen ska vara sådan att den successivt skärps i takt med att hela bilparken förändras i miljövänlig riktning.
- ? Miljöbilsdefinitionen ska inkludera hårda säkerhetskrav, i linje med kraven på statliga fordonsinköp (5 stjärnor i Euro-NCAP och antisladdsystem).
- ? Vi föreslår att Vägverket ges i uppdrag att presentera förslag till en sammanhållen och skärpt miljöbilsdefinition att införa 2010.

Beskattning av fordon

- ? Bilar med låga utsläpp ska gynnas och bilar med höga utsläpp ska betala mer, t.ex. genom en ökad koldioxidrelatering av förmånsbeskattningen och fordonsbeskattningen.

Miljöbilspremie

- ? Vi föreslår en förlängd miljöbilspremie året ut om 10 000 kr per bil, för en kostnad om 250 miljoner kronor.

Allmän skrotningspremie

- ? Vi vill investera i en tillfällig allmän skrotningspremie under 2009. Premien ska uppgå till 5 000 kr per bil. Bilen måste vara tillverkad före 1989.

Upp till 25 000 kr i grön bonus: kombinerad skrotnings- och miljöbilspremie

- ? En tillfällig extra generös skrotningspremie införs med krav på att man ersätter den skrotade bilen med en ny miljöbil på 20 000 kr. Antalet skrotningspremier begränsas till en per person och år och bilen måste ha ägts i minst ett år av den som skrotar.
- ? Om bilen är tillverkad före 1989 utgår även en allmän skrotningspremie på 5 000 kr. Sammanlagt uppgår då premien till 25 000 kr.

Stimulans för utbyggnad av infrastruktur för nya bränslen

- ? Biogas: Vi vill påskynda utbyggnaden av förnybara bränslen genom ett investeringsprogram fr.o.m. nästa år. Programmet ska stimulera en utbyggnad av den svenska biogasproduktionen och distributionen för att

Fel! Okänt namn på

möjliggöra tillgångar på mackar med biogas runt om i landet. El-laddstationer: Vi vill också främja utbyggnaden av el-laddstationer.

- ? I år vill vi avsätta närmare 100 miljoner kronor i särskilda stimulanser för utbyggnad av laddstationer för elbilar och biogas.

Efterhandskonvertering

- ? Vi vill i år och nästa år införa en konverteringspremie för byte från bensin till etanol/biogas/el, inom en budgetram på minst 175 miljoner kronor över en tvåårsperiod. 5 000 kr för byte bensin till etanol och 10 000 kr för byte till biogas och el.
- ? Efterhandskonverteringens syfte är att kompensera för den svenska bilparkens bristande miljöbilsprofil. Stödet är också motiverat ur ett fördelningspolitiskt perspektiv. Stödet till efterhandskonvertering ska inte göras permanent.

Omställning av tunga fordon

- ? Vi vill ge ett tydligt besked till landets tillverkare av tunga fordon att även dessa måste ta ansvar för omställningen. Vi vill se över möjligheterna att införa stimulanser för att påskynda utbytet till bussar och lastbilar som framförs på förnybara bränslen: el, hybrid, bränslecell.
- ? I år vill vi avsätta 50 miljoner kronor i ett tillfälligt investeringsstöd för att stimulera förnyelsen av bussparken i en mer miljövänlig riktning. Stödet ska utformas tillsammans med bussbranschen och utgå om 50 000 till 100 000 kr.

Kostnad för hela programmet

Miljöbilspremie, skrotningspremie och grönbonus:	400 miljoner 2009
Infrastruktur nya bränslen:	100 miljoner 2009*
Efterhandskonvertering	100 miljoner 2009* (och 75 2010)
Investeringsstöd bussar	50 miljoner 2009

Totalt år 2009 **650 miljoner kronor ***

**Dessa förslag finansieras från Socialdemokraternas sida inom ram i höstens budgetmotion.*

Investera i klimatomställning i kommunerna

Framtidens gröna jobb finns runt omkring oss. Vi vill fortsätta att utveckla det framgångsrika arbetet med klimatinvesteringsprogrammen. Regeringen lägger ned programmen. Vi föreslår i enlighet med höstens budgetmotion att klimatinvesteringsprogrammet ska fortsätta, med fokus på bioenergi – t.ex. omhändertagande av spillvärme, distributionsnät för värme och fjärrkyla, lagring av värme och kyla samt teknik för produktion och uppgradering av biogas.

Investera i vindkraft

Precis som vi föreslog i höstens budgetmotion vill vi genomföra ett branschprogram för vindkraftindustrin tillsammans med forskare, näringsliv, myndigheter och fackliga företrädare. Målet är en rejäl tempohöjning för vindkraftsutbyggnaden. Men det förutsätter också kraftfulla politiska åtgärder för att undanröja kvarvarande hinder för vindkraftsutbyggnad. Bland annat är en enklare tillståndsprocess för vindkraft en nödvändighet. Vindkraftsetableringar ska inte samtidigt prövas både gentemot miljöbalken och plan- och bygglagen. Ett första steg att underlätta för investerare och projektörer kan vara en myndighetsgemensam webbportal. På sikt förutsätter också vindkraftsutbyggnaden en förstärkt överföringskapacitet.

V. Investera för att upprätthålla kvaliteten i välfärden

Den ekonomiska krisen är allvarlig. Enligt regeringens prognoser beräknas arbetslösheten stiga till 11,7 % 2011. De varsel som nu läggs över hela landet är de högsta sedan 1992. Den lägre sysselsättningen får direkta konsekvenser för välfärden när skatteinkomsterna i landets kommuner viker.

Nästan dagligen kan vi ta del av nya varsel i välfärden. Samtidigt sker också många ”tysta varsel”. Många kommuner och landsting har inte möjlighet att förlänga visstidsanställdas kontrakt när de löper ut vilket gör att sysselsättningen minskar utan att det syns i varselstatistiken. Den lägre sysselsättningen i kommuner och landsting påverkar naturligtvis kvaliteten i verksamheten. Risker är att jobbkrisen nu leder till en kvalitetskris i välfärden, med större barngrupper i förskolan, större klasser i skolan och mindre personal i sjukvården och äldreomsorgen. Samtidigt får också de som får behålla sina jobb i välfärdssektorn – många kvinnor – en tuffare arbetssituation när samma arbete ska utföras av färre anställda.

Regeringen lämnar i vårpropositionen en dyster prognos för kommunsektorns finanser. Skatteunderlagets utveckling för 2009 och 2010 skrivs ned med drygt 15 miljarder kronor per år – från 4,0 % till 0,6 % 2009 och från 3,7 % till 0,6 % 2010 jämfört med budgetpropositionen för 2009.

Tabell 6.6 Regeringens prognoser för utvecklingen av kommunernas skatteunderlag

(procentenheter, där inte annat anges)

	2009	2010
Prognos i budgetpropositionen för 2009	4,0	3,7
Prognos i 2009 års vårproposition	0,6	0,6
Revidering i 2009 års vårproposition	-3,4	-3,1
Revidering i miljarder kronor	-17	-15

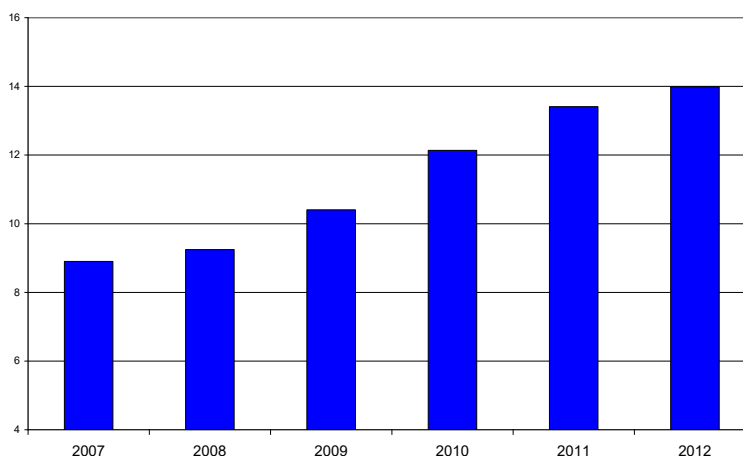
Källa: 2009 års ekonomiska vårproposition samt egna beräkningar.

Fel! Okänt namn på

Samtidigt ökar kommunernas kostnader. Under det fjärde kvartalet 2008 ökade socialbidragen i 225 av Sveriges 290 kommuner – i fyra kommuner av fem. I närmare var fjärde kommun ökade socialbidragen med mer än 30 %. Regeringen prognostiserar i vårpropositionen fortsatta ökning av socialbidragen under varje år de kommande åren. Enligt regeringen kommer socialbidragen att öka med 50 % mellan 2007 och 2012, vilket motsvarar en ökning av kommunernas kostnader på 5 miljarder kronor, från 9 till 14 miljarder kronor per år 2007–2012.

Diagram 6.4 Ökning av utbetalningar av socialbidrag 2007–2012

(miljarder kronor)

Ekonomiskt försörjningsstöd i miljarder kronor enligt prognoser i 2009 års ekonomiska vårproposition.

Källa: VÅP2009, Socialstyrelsen samt egna beräkningar.

Dessutom ökar kommunernas kostnader eftersom regeringen har infört en ny princip där regionerna ska ta ett ökat ansvar vid finansieringen av infrastruktur. Risker är att resurser kommer att tas från en kommun- och landstingssektor som i krisens spår har svårt att klara sina primära åtaganden inom skola, sjukvård och omsorg. Vi socialdemokrater menar att investeringar i motorvägar, riksvägar och järnvägar är en grundläggande statlig uppgift.

Konsekvenserna av kommunsektorns vikande intäkter är att kommuner och landsting drar ned på sin konsumtion, vilket innebär minskad sysselsättning, och att kommunsektorn kommer att visa betydande underskott under de närmaste åren.

Tabell 6.7 Växande underskott i kommunsektorn

Miljarder kronor

2009	-3
2010	-2
2011	-8
2012	-10

Källa: 2009 års ekonomiska vårproposition.

Kvaliteten i välfärden riskerar att urholkas

Trots de dystra prognoserna över kommunsektorns vikande inkomster och ökade kostnader föreslår regeringen inget tillskott till kommunsektorn under 2009. För 2010 föreslås endast ett tillskott på 7 miljarder kronor.

Förslaget från regeringen gör att kommuner och landsting kommer att tvingas att fortsätta att minska sysselsättningen. Enligt Konjunkturinstitutet leder regeringens förslag i vårpropositionen till att mellan 10 000 och 15 000 jobb kommer att försvinna i skolan, sjukvården och omsorgen.

Kommuner och landsting står nu inför svåra avvägningar. Efter regeringens besked har de att välja mellan fortsatta uppsägningar eller kommunala skattehöjningar – skattehöjningar som slår lika hårt mot låg- och medelinkomsttagare som mot höginkomsttagare.

Femton miljarder till kommunsektorn 2009–2010

Vi socialdemokrater känner stor oro för kvaliteten i välfärden. Inte minst när det gäller skolan och sjukvården. Vi menar att det behövs ett mer än dubbelt så stort tillskott till kommunsektorn 2009 och 2010 än vad regeringen har föreslagit: 15 i stället för 7 miljarder kronor. För att se till att det ökade stödet verkligen går till ökad sysselsättning föreslår vi att en del av det extra stöd som vi nu skjuter till görs i form av ett tillfälligt sysselsättningsstöd till kommuner och landsting.

Ett tillfälligt sysselsättningsstöd

På samma sätt som under den senaste lågkonjunkturen vill vi införa ett tillfälligt sysselsättningsstöd till kommuner och landsting. År 2002 fick alla kommuner och landsting möjlighet att ansöka hos Skatteverket om en skattereaktion som motsvarade 1 % av kommunernas lönekostnadsunderlag. För att nå konkurrensneutralitet fick dessutom ett tillägg göras med en schablon på 50 % av kommunernas kostnader köp av verksamhet 2001.

Konjunkturinstitutet menade vid en offentlig utfrågning i Finansutskottet den 12 mars i år att det tillfälliga sysselsättningsstödet till kommuner och landsting är en förklaring till varför sysselsättningen i den kommunala sektorn inte minskade under den förra ekonomiska nedgången 2002–2005, när sysselsättningen i privat sektor minskade.

Vår bedömning är att kommuner och landsting behöver ett tillfälligt sysselsättningsstöd som motsvarar 0,5 % av kommunernas lönekostnadsunderlag 2009 och 0,8 % 2010, vilket gör att stödet omfattar knappt 1,7 miljarder kronor 2009 och 2,7 miljarder kronor 2010.

Totalt förslag till kommunsektorn 2009 och 2010

Med förslaget om tillfälligt sysselsättningsstöd för kommuner och landsting samt förslag om höjda generella och vissa riktade statsbidrag blir den sammanlagda effekten för kommunsektorn 15 miljarder kronor 2009 och 2010 – vilket är mer än ett dubbelt så stort tillskott till kommunsektorn som regeringens.

Fel! Okänt namn nå

Tabell 6.8 Socialdemokraternas kommunsatsningar

Miljoner kronor

	2009	2010
Tillfälligt sysselsättningsstöd	1 630	2 700
Höjt statsbidrag till kommuner och landsting	3 120	7 100
...varav höjt generellt statsbidrag	2 520	7 000*
...varav traineeprogram i välfärden (s, mp, v)	500	0
...varav statsbidrag för karriär- och yrkesvägledning på gymnasiet (s, mp, v)	100	100
ROT för skolor och äldreboenden	250	250
Totalt	5 000	10 050

* Enligt regeringens förslag, utbetalas i december 2009.

För 2011 och 2012 lägger regeringen i vårpropositionen fram förslag om höjningar av det generella statsbidraget med 5 miljarder kronor per år. Vi menar att utvecklingen i kommunsektorn behöver följas noga och att det kan komma att behövas ytterligare tillskott utöver regeringens förslag 2011 och 2012. Vi kommer att återkomma med ytterligare förslag i höstens budgetmotion för 2011 och 2012 vid behov.

Översyn av kommunernas ekonomiska förutsättningar

Därutöver menar vi att det krävs en översyn av kommunernas och landstingens ekonomiska förutsättningar. Kommunsektorns intäkter styrs av skatteunderlagets utveckling, som följer konjunkturen. Det gör att kommunernas inkomster utvecklas starkt när ekonomin som helhet befinner sig i högkonjunktur och relativt svagt i lågkonjunktur. Risker är stora att kommunerna bidrar till att förstärka konjunktursvängningarna genom att anställa fler i goda tider och säga upp medarbetare i sämre tider. Regeringen möter i vårpropositionen detta problem genom att öppna för en översyn av balanskravet. Vi menar att det krävs en större översyn och aviserade redan i januari 2009 att vi vill se över kommunernas ekonomiska förutsättningar i ett bredare perspektiv, inklusive utvecklingen av kommunernas skatteunderlag. Barnen i förskolan eller skolbarnen i grundskolan ska inte vara dragspel i den kommunala ekonomin. Vi vill att kommunerna ska ha förutsättningar att tillhandahålla en god kvalitet i skolan, sjukvården och omsorgen oavsett konjunktur.

VI. Investera i ökad trygghet och framtidstro

I tider av ekonomisk osäkerhet och minskad sysselsättning krävs det en ansvarsfull politik. För att åter få människor att tro på framtiden och att känna hopp och en vilja till förändring behövs det ett trygghetssystem som värnar den enskilda människan och uppmuntrar individer att ta chanser till utbildning och utveckling och som inte motarbetar och försvårar valen.

Den sittande moderatstyrda regeringen har sedan den tillträdde trängt ut en halv miljon människor ur arbetslöshetsförsäkringen. Konsekvent har de tagit

Fel! Okänt namn på

politiska beslut som försvårar och försämrar människors chans till förändring. Därmed har man också försuttit Sveriges chanser att rusta för framtiden.

För att återigen få fart på Sverige behövs det investeringar för att stärka människors vilja och framtidstro. Ett sätt är att stärka köpkraften bland de grupper som har små ekonomiska marginaler. Genom att investera i pensionärerna, studenterna och barnfamiljerna ökar tryggheten ifall någon blir sjuk eller förlorar jobbet.

Investeringar i ökad trygghet för förändring är en grundläggande rättvisefråga. Det minskar klyftorna mellan människor. Det skapar fler jobb och ökad framtidstro.

Förbättrad ekonomi för pensionärer

Den moderatstyrda regeringen har infört ett nytt skatteavdrag (förvärvsavdraget) som har vidgat den ekonomiska klyftan mellan de av oss som arbetar och de av oss som har gått i pension. Vi menar att det är ett principiellt felaktigt sätt att utforma skattesystemet. Pension är inget annat än uppskjuten lön. Vår målsättning är att lön och pension ska beskattas lika. Vi föreslog därför redan i höstens budgetmotion ett första steg i att minska klyftan genom att lägga ett förslag om sänkt skatt till alla pensionärer om minst 2 700 kr. Detta ska jämföras mot regeringens minimala ansträngning till förändring om 68 kr i månaden.

För den sämst ställda gruppen pensionärer lade vi ett förslag i vår senaste stimulansmotion om att höja bostadstillägget för pensionärer (BTP), som vi nu upprepar i denna vårmotion. Vi vill höja ersättningsnivån från 93 % till 95 % samt taket från 5 000 till 5 500 kr för sammanboende och från 2 500 till 2 750 kr för ensamstående. Med dessa förslag får en ensamstående pensionär med en hyra på minst 2 750 kr i månaden en förbättring med 287 kr i månaden. Ett sammanboende pensionärspar med en hyra på minst 5 500 kr får 575 kr mer i månaden.

Stärk studenternas ekonomi

Många av dagens studenter har svårt att få ekonomin att gå ihop. I takt med att arbetslösheten ökar, ökar även trycket på ekonomiska förstärkningar i studiestödssystemet. Genom ett utbildningssystem med trygga ekonomiska förhållanden under studietiden ökar vi möjligheterna för nya grupper att söka sig till den högre utbildningen. Med en större och mer välutbildad arbetskraft skapar vi fler jobb.

För att stärka studenternas ekonomi föreslog vi i höstens budgetmotion att studiemedlen höjs med 375 kr i månaden, tilläggsbidraget för studenter med barn utökas med 50 % och att fribeloppet höjs permanent med 10 %.

Förbättrade villkor för barnfamiljer

Den ekonomiska krisen slår hårt mot många barnfamiljer. Risken är också stor att klyftan till gruppen ensamstående föräldrar vidgas ytterligare. I takt med ökad ekonomisk osäkerhet riskerar många barns uppväxtförhållanden nu att försämrats. Många barn kan komma att få sluta på fotbollen eller dansen om en förälder förlorar jobbet eller blir långvarigt sjuk. För många ensamstående föräldrar är situationen än mer tuff. Utsattheten är större och därmed är

Fel! Okänt namn på

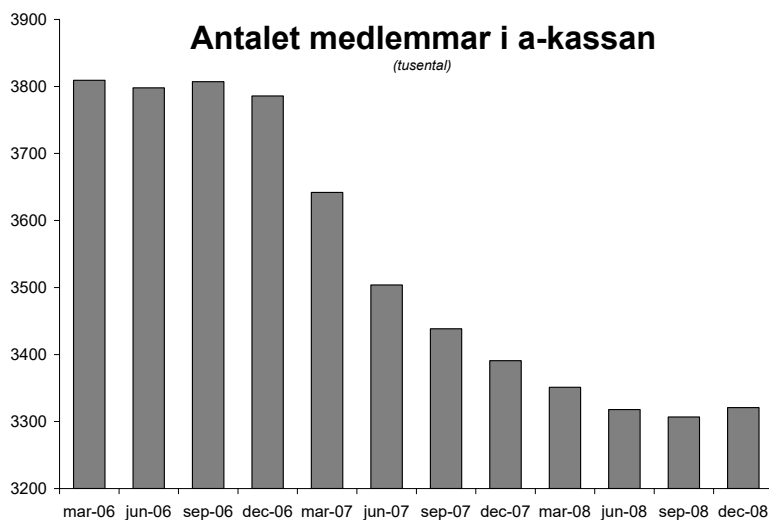
osäkerheten och rädslan för vad som händer om man förlorar arbetet är en del av vardagen.

För att stärka alla barnfamiljers, i synnerhet ensamstående föräldrars, situation vill vi höja barnbidraget och studiebidraget till gymnasieungdomar med 100 kr i månaden. För att ytterligare stärka de ensamstående föräldrarnas situation vill vi höja underhållsstödet med 100 kr samt höja flerbarnstillägget med 10 %. Dessa förslag presenterade vi i höstens budgetmotion. Sammantaget innebär detta en rejält förstärkt ekonomi för barnfamiljer som i dag har en svag ekonomi.

Skapa trygghet för förändring

Den moderatstyrda regeringen har tvingat ut 500 000 människor ur arbetslöshetsförsäkringen. I en situation då arbetslösheten ökar kraftigt står dessa nu utan ekonomisk försäkring. Risken är att vanliga barnfamiljer som fram tills nu har haft en trygg och stabil ekonomi tvingas söka socialbidrag för att klara sin försörjning.

Diagram 6.5 Medlemsutveckling i arbetslöshetsförsäkringen sedan 2006

Källa: Inspektionen för Arbetslöshetsförsäkringen, IAF.

Den växande otrygghet som regeringens församringar i både arbetslöshets- och sjukförsäkringen har lett till påverkar den ekonomiska utvecklingen. Precis som vi redogör för i ekonomiavsnittet leder den växande otryggheten till att människor sparar en större del av sina inkomster, vilket gör att konsumtionen och tillväxten viker.

För att dämpa ökningen av arbetslösheten behöver den växande otryggheten bekämpas. Människor måste få ett tydligt besked om att de kommer att klara sin hushållsekonomi – även om de skulle förlora sitt arbete eller bli sjukskrivna. Därför vill vi förbättra både arbetslöshetsförsäkringen och sjukförsäkringen.

Vi lade redan i budgetmotionen för 2009 förslag om att kraftigt sänka kostnaderna för att vara medlem i a-kassan genom att införa en skattereduktion för a-kasseavgiften på upp till 75 %. Det innebär att de allra flesta får sin månadsavgift till a-kassan sänkt till cirka 100 kr i månaden. Vi vill därutöver höja ersättningen vid arbetslöshet till 80 % och taket till 950 kr per dag 2009, 970 kr per dag 2010 och 990 kr per dag 2011 under de 100 första dagarnas arbetslöshet (därefter föreslår vi att taket ska vara 100 kr lägre). Vi vill också förbättra arbetslöshetsförsäkringen för deltidsarbetslösa. I höstens budgetmotion föreslog vi att antalet ersättningsdagar vid deltidsarbetslöshet ska öka från dagens 75 till 100.

På grund av den ökade arbetslösheten ökar kostnaderna för våra förbättringsförslag när det gäller arbetslöshetsförsäkring och aktivitetsstöd med ca 1,2 miljarder kronor från den 1 juli 2009 (halvårseffekt) – vilket innebär att kostnaden för arbetslöshetsförsäkringen ökar med totalt drygt 11,3 miljarder kronor 2009 (inklusive den kostnadsuppräknings på ca 10 miljarder som även regeringen redovisar i vårpropositionen).

När det gäller sjukförsäkringen föreslog vi i höstens budgetmotion att taket i sjukförsäkringen ska höjas successivt till 10 prisbasbelopp, och att regeringens nya förslag som innebär att människor utförsäkras från försäkringen skulle stoppas. Vi föreslog också i höstens budgetmotion 1 miljard kronor för ökade insatser för rehabilitering för att få tillbaka sjukskrivna i arbete.

VII. Fördela bördorna rättvist

Sverige befinner sig just nu i den djupaste ekonomiska krisen på flera decennier. Arbetslösheten ökar och klyftorna mellan människor vidgas. Alltför många tvingas söka hjälp för att klara sin försörjning.

Vi menar att vi alla måste hjälpas åt för att ta Sverige ur krisen. Ansvaret för att stärka vår gemensamma välfärd måste fördelas och bördorna måste bäras efter förmåga. Det är inte rimligt att de med de största inkomsterna i dag får dela på stora skattesänkningar på lånade pengar. Vi socialdemokrater har avvisat regeringens förslag om sänkta inkomstskatter under 2009.

Klyftorna i samhället måste minska. Därför lägger vi fram tre skarpa förslag för rättvisare skatter.

Inför en ny förmögenhetsskatt

Precis som vi föreslog i höstens budgetmotion föreslår vi nu att en ny förmögenhetsskatt ska införas där de som har en förmögenhet som överstiger 2 respektive 4 miljoner kronor får betala 1 % i förmögenhetsskatt.

En rättvisare fastighetsskatt

Rimligheten i fastighetsskatten måste återskapas. Vi föreslog därför redan i höstens budgetmotion att de som äger en villa taxerad till mer än 5 miljoner kronor ska betala en extra fastighetsskatt på 1 % av taxeringsvärdet över denna nivå. Samtidigt vill vi också sänka fastighetsskatten för de med de allra

Fel! Okänt namn på

lägsta inkomsterna genom att låta begränsningsregeln i fastighetsskatten omfatta alla.

Höjd skatt för höginkomstagare

För att trygga den gemensamma välfärden – barnens skola och omsorgen om våra äldre – i dessa kristider kommer vi att behöva höja skatten för de med de allra högsta inkomsterna. Vi tittar på många olika modeller för detta till höstens budgetmotion, men kan redan nu avisera att den som tjänar över 1 miljon kronor om året kommer att få höjd inkomstskatt med våra förslag.

Vi vill också se till att alla är med och betalar de skatter de ska betala – för att förhindra osund konkurrens mellan företag, men också för att få in fler skatteinkomster för att ta Sverige ur krisen. Därför föreslår vi i denna motion ett brett program mot skattefusk i tio punkter, och avsätter 30 miljoner kronor extra till Skatteverket redan 2009 för detta ändamål (se vår tilläggsbudgetmotion).

Med dessa förslag om rättvisare skatter beräknar vi få in i storleksordningen över 5 miljarder kronor som bidrar till att finansiera våra förslag för att ta Sverige ur krisen. Vi stänger inte heller dörren för att det kan behövas ytterligare skattehöjningar. Krisen är djup, och alla måste axla sin del av ansvaret. Framgång kräver rättvisa.

Bekämpa skattefusk och ekonomisk brottslighet

För att bördorna ska fördelas rättvist krävs också att alla gör rätt för sig – och t.ex. inte fuskar med skatt eller försäkringar. Skatteverket har uppskattat att det i Sverige varje år betalas in ungefär 130 miljarder kronor för lite. Detta beror på slarv, okunskap och fusk. Att bekämpa skattefusk handlar om att stärka välfärden men också om att skapa rättvisa villkor för företagen. Det är få saker som upplevs så orättvist för företag som att ha blivit utslagna från marknaden av en konkurrent som inte betalar sina skatter och avgifter. Rättvisa regler som följs av alla är viktigt för en fungerande marknadsekonomi. Effektiviteten i den svenska skatteförvaltningen gör att skatteplanering syftande till skattefusk ofta görs med hjälp av s.k. skatteparadis.

Ekobrottsmyndigheten har konstaterat att kopplingen mellan den organiserade brottsligheten och allvarlig ekonomisk brottslighet växer. Den svarta sektorn har tydliga inslag av grov organiserad brottslighet. Den grova organiserade brottsligheten i Sverige ingår i europeiska och internationella nätverk. Sverige måste nu under sitt halvår som ordförande för EU visa vägen i kampen mot ekobrott och skattefusk.

Vi har tagit fram ett brett program mot skattefusk i 10 punkter. För att få igång detta arbete snabbt föreslår vi en satsning på 30 miljoner kronor på tilläggsbudgeten redan 2009.

Ett tiopunktsprogram mot skattefusk:

1. Sverige måste visa en tydlig vilja att prioritera, leda och samordna kampen mot ekobrott och skattefusk i Europa. Brottsligheten drivs i hög grad av ekonomiska motiv, och olika former av försvårande av dess hantering av brottspengar är därför viktiga. Genom olika samarbetskonstellationer

Fel! Okänt namn på

(Norden, OECD och G20) kan Sverige och Sverige som ordförandeland i EU se till att skatteparadisen tvingas till skatteavtal omedelbart och att deras skadliga skattekonkurrens avvecklas.

2. I arbetslinjen ingår att förvärsarbetet representerar vita inkomster, dvs. inkomster som deklarerats och beskattas. Svartjobb och skattefusk skapar osund konkurrens och göder ekonomisk brottslighet. Den grova organiserade brottsligheten sysslar både med ekonomisk och "vanlig" brottslighet. Myndigheter som Skatteverket och Försäkringskassan spelar en viktig roll i den bredare bekämpningen av organiserad brottslighet som i dag pågår. För att stärka skattemoralen, bekämpa den organiserade brottsligheten och öka statsinkomsterna vill vi i tilläggsbudgeten tillföra Skatteverket 30 miljoner kronor.
3. Mot bakgrund av den pågående finanskrisen blir en annan prioriterad uppgift för Sverige som ordförandeland i EU att snabbt se till att inrätta en finansiell tillsynsmyndighet på EU-nivå som ett komplement till de nationella tillsynsmyndigheterna. Den ska vara ett fristående EU-organ och obundet av vilken valuta medlemsländerna har. Vi menar att samma finansiella regelverk så långt det är praktiskt möjligt ska omfatta alla EU-länder. Kryphålen måste elimineras och samordningen måste underlättas. De delar av finansmarknaden som i dag har en svag reglering måste få en adekvat reglering.
4. Samtidigt som den europeiska tillsynen byggs upp måste vi fortsätta att utveckla den nationella. Vi föreslår att Finansinspektionen (FI) tillförs resurser för att säkerställa att Finansinspektionen under de kommande åren kan genomföra sitt grundläggande uppdrag som omfattar tillsyn, reglering och tillståndsgivning inom den finansiella sektorn. I detta uppdrag ligger också att Finansinspektionen samordnar penningtvättsbekämpningen och följer genomförandet av EU:s tredje penningtvättsdirektiv. Även Finanspolisen (FIPO) bör inom ramen för år 2010 tillföras ytterligare resurser.
5. Som ordförandeland ska Sverige ta förnyade initiativ för att samtliga stater inom EU och Europa ska omfattas av sparandedirektivets informationsplikt samt att direktivet även ska gälla för juridiska personer. Sparandedirektivet innebär att privatpersoners ränteinkomster ska beskattas i de länder där personen är bosatt, och inte där pengarna är placerade. I dag omfattas dock inte alla länder i EU av informationsutbytet, och inte heller alla juridiska personer. Europeiska stater med nära förbindelser till EU som t.ex. Schweiz och de olika europeiska ministaterna ska också tas med i initiativet.
6. Skatteverket har och har haft en rad olika branschprojekt mot skattefusk. Personalliggare har visat sig vara ett verksamt instrument. Därför kräver vi att alla relevanta branscher och företag bör omfattas av kravet på personalliggare och dessutom bör bli tillgängliga för oannonserade besök från Skatteverket, efter mönster från vad som i dag gäller inom frisör- och restaurangbranscherna. Vi vill i första hand gå vidare med bygg, taxi och tvätteribranscherna.

Fel! Okänt namn på

7. Låt arbetsgivare varje månad redovisa den skatt de betalar in för sina anställda per individ, i stället för i en klumpsumma. Det skulle underlätta för Skatteverket att upptäcka om arbetsgivaren betalar in för lite i skatt.
8. Vi vill pröva möjligheten att låta huvudentreprenören göras ytterst ansvarig för underentreprenörernas skatte- och arbetsgivaravgiftsinbetalning, dvs. blir betalningsskyldig om skatt och arbetsgivaravgifter ej erlagts av dessa. Inom städbranschen har olika brottshärvor byggt på falska, skattefuskande underentreprenörer som inte sällan haft svart arbetskraft anställd parallellt med den vita i det "rena" moderbolaget. Vi vill därför också ha en starkare kontroll av anbudsgivarna och kvalitetssäkring av anbudena i samband med offentlig upphandling. Ohederlig konkurrens genom underbud ska elimineras från marknaden.
9. Skatteverket har under tre år samverkat med taxibranschen för att sanera bort fusk. För att framgångsrikt slutföra det arbetet behövs redovisningscentraler till vilka köruppdragen och ersättningarna rapporteras. Dagens beställningscentralerna kan sköta denna funktion för de åkare som är anslutna till sådana (75 % av branschen). Övriga åkare får medverka till att skapa företag med denna servicefunktion eller hitta en beställningscentral att ansluta sig till. Alla taxiföretag ska kunna kontrolleras utifrån ett likvärdigt underlag. Krav på anslutning till redovisningscentral skrivs in som villkor för taxitillstånd. Precis som i fråga om certifierade kassaregister ska en övergångsperiod förbereda införandet.
10. Sekretesslagstiftningen behöver ändras för att underlätta informationsutbyte och kommunikation mellan myndigheter vid grov brottslighet. Skatteverkets skattebrottsenhet måste vid grov brottslighet ges möjlighet att lämna underrättelseinformation till de myndigheter som kan stoppa vidare brottslighet. Skattebrottsenheten måste också ges möjlighet att svara på förfrågningar från andra myndigheter om uppgifter ur skattedatabasen och tillåtas att kommunicera på elektronisk väg utanför myndighetens interna system t.ex. med Ekobrottsmyndigheten och polismyndigheter.

7 Ansvar för Sverige

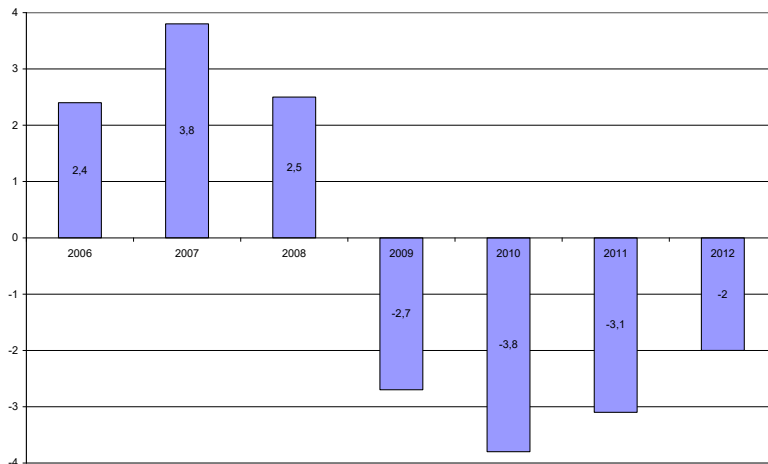
Vi socialdemokrater känner ansvar för Sverige. Sverige går igenom en djup lågkonjunktur och nu gäller det att dämpa ökningen av arbetslösheten och undvika att massarbetslösheten leder till utslagning. Men det gäller också att investera i det som bygger Sverige starkare och ta vara på de möjligheter som finns.

Sverige har goda förutsättningar. Under det senaste decenniet har de offentliga finanserna visat stora överskott och den offentliga skulden har minskat kraftigt som andel av bruttonationalprodukten.

7.1 Sverige ska tillbaka till överskott i de offentliga finanserna

Regeringen förutspår i vårpropositionen underskott i de samlade offentliga finanserna 2009, 2010, 2011 och 2012: hela prognosperioden. Underskotten i de offentliga finanserna kommer under både 2010 och 2011 överstiga de 3 % av BNP som har satts som gräns inom ramen för EU:s stabilitets- och tillväxtpakt.

Diagram 7.1 Finansiellt sparande i offentlig sektor

Källa: Regeringens vårproposition.

Vi socialdemokrater menar att de offentliga finanserna måste värnas. När konjunkturen vänder ska vi tillbaka till överskott. Överskottsmålet, som innebär att de offentliga finanserna ska uppvisa överskott om 1 % av BNP i genomsnitt per år över en konjunkturcykel, ska nås. De enskilt viktigaste åtgärderna för att nå överskottsmålet är att dämpa ökningen av arbetslösheten och att prioritera investeringar i jobb och utbildning under de närmaste åren.

7.2 Sunda offentliga finanser kräver hög sysselsättning

Efter 1990-talets ekonomiska kris var det många som aldrig kom tillbaka i sysselsättning. Konjunkturinstitutet varnar för att regeringens passiva finanspolitik kan leda till att många människor permanent slås ut från arbetsmarknaden och att Sverige får en varaktig ökning av jämviktsarbetslösheten.

Enligt Konjunkturinstitutet leder en ökning av arbetslösheten med 5 procentenheter till en ökning av jämviktsarbetslösheten med 1 procentenhet och minskat arbetskraftsdeltagande med lika mycket. Det innebär att den varaktiga sysselsättningseffekten av 1 procentenhets ökning i arbetslöshet bedöms vara ungefär 0,4 procentenheter. Således innebär en ökning i arbetslösheten med 50 000 individer att ca 20 000 individer varaktigt beräknas stå utan

Fel! Okänt namn på

sysselsättning, vilket i sin tur leder till lägre skatteinkomster och försvagade offentliga finanser.⁹

Det allra viktigaste för att värna sunda offentliga finanser på lång sikt är en hög och uthållig sysselsättning. Därför måste allt fokus nu riktas på att bekämpa arbetslösheten; att sätta jobben först. Vårt samlade program skapar drygt 100 000 möjligheter till jobb, praktik och utbildning, till en samlad kostnad på årsbasis på i storleksordningen 20 miljarder kronor. Samtidigt leder vårt program till lägre arbetslöshet och sysselsättning, vilket i sin tur minskar statens kostnader för utbetalningarna av arbetslöshetsersättning.

7.3 Prioritera jobben först – låt andra utgifter stå åt sidan

De offentliga finanserna måste värnas – även på kort sikt. De jobbskapande investeringarna måste prioriteras. Andra utgifter får stå tillbaka tills Sverige är igenom krisen. Det gäller inte minst skattesänkningar.

Regeringen bedömer i vårpropositionen att staten kommer att behöva låna 181 miljarder kronor under 2009. Samtidigt sänker regeringen skatterna med 15 miljarder kronor – på lånade pengar. Det är oförsvarligt. Vi socialdemokrater säger blankt nej till skattesänkningar utan jobbskapande effekter.

Vi socialdemokrater vill redan nu skicka en tydlig signal om att statsutgifter som inte handlar om jobben ska prioriteras ned. Vi kommer i höstens budgetmotion att återkomma med förslag om minskade utgifter som bygger på ett systematiskt arbete för att sätta fokus på det som skapar jobb. Vi kan redan i denna vårbudgetmotion avisera några områden som med vår politik kommer att få minskade anslag:

Lägre anslag till Regeringskansliet

Regeringen har vid ett flertal tillfällen skjutit till betydande resurser till Regeringskansliet. Även i denna tilläggsbudget föreslås Regeringskansliet få ytterligare resurser. Totalt sett har regeringen höjt anslaget från 5,4 miljarder kronor 2006 till 7,1 miljarder kronor 2009. Det är en höjning med 1,7 miljarder kronor, eller 41 %. Regeringen har ofta motiverat ökningen av anslaget med 2009 års ordförandeskap, men för att det ska vara ett hållbart argument behöver regeringen motivera varför 2009 års ordförandeskap ska kosta betydligt mer än 2001 års ordförandeskap. Då fick Regeringskansliet totalt sett 835 miljoner kronor mer för att hantera ordförandeskapet, under två år, 2000 och 2001 (d.v.s. i snitt en höjning med drygt 400 miljoner kronor per år).

Vår bestämda uppfattning är att Regeringskansliet tillsammans med riksdagen nu måste vara ett extra stort föredöme. Det betyder att det inte kan bli aktuellt med nya resurser. Tvärtom behöver hårda prioriteringar göras. Resurserna kommer att behöva användas i kampen mot arbetslösheten. Därför avvisar vi regeringens tillskott till Regeringskansliet på tilläggsbudgeten och

⁹ Konjunkturinstitutet, Konjunkturläget, mars 2009.

kommer att återkomma med förslag om neddragning av Regeringskansliets anslag i höstens budget.

Effektivisera myndigheters fastighetsanvändning

I dag används ca 20 miljarder kronor för myndigheters lokalkostnader. Arbetet för att effektivisera statliga myndigheters användning bör stärkas. Den ekonomiska krisen bör underlätta möjligheterna även för större myndigheter att hitta ändamålsenliga lokaler.

I flera fall bör omförhandlingar kunna genomföras. Bland dessa myndigheter som enligt den senast tillgängliga sammanställningen har avvikande hyror återfinns t.ex. Premiépensionsmyndigheten och Statens Bostadskreditnämnd som har hyror på ca 4 000 kr per kvadratmeter. Det kan naturligtvis finnas anledning för avvikande hyror. Men vi menar att samtliga myndigheter som i dag har kontrakt som väsentligt avviker från jämförbara genomsnittshyror ska pröva möjligheten till omförhandling.

Vi vill även skärpa kraven på myndigheter när det gäller val av lokaler och lokalernas geografiska läge. Vår bedömning är att det sällan är nödvändigt för svenska myndigheter att inneha de allra mest centrala och dyra lägena, t.ex. i Stockholms innerstad. Dessutom bör en särskild genomgång göras av vilka lokaler som myndigheter med placering utanför Stockholmsregionen har i Stockholm.

Ansvarsfull hantering av anslagsbehållning

För att myndigheterna ska kunna hålla en effektiv ekonomihantering är det viktigt att de har möjlighet till såväl anslagssparande som anslagskrediter. Om en myndighet ett år inte gör av med hela sitt anslag, t.ex. för att en investering blev fördröjd, är det rimligt att myndigheten kan spara denna del av anslaget till kommande år. Men ett högt anslagssparande över många år hos myndigheter kan vara ett tecken på att anslaget i grunden är för högt. Dessutom, i det läge Sverige nu är inne i, behöver staten visa föredöme och prioritera hårt bland utgifterna.

Vid årsskiftet 2008/09 hade statens myndigheter totalt sett 37 miljarder kronor i anslagssparande. Enligt regeringens vårproposition bedöms anslagssparandet minska med 15 miljarder kronor under det kommande året, men ändå uppgå till knappt 22 miljarder kronor vid årsskiftet 2009/10. Vi bedömer att en indragning av anslagssparandet hos de myndigheter som bedöms ha ett sådant vid kommande årsskifte på i storleksordningen 10–20 % bör vara rimligt för att finansiera en del av de insatser som nu behövs för att möta jobbkrisen. Det handlar således om cirka 2–4 miljarder kronor.

Vi begär att regeringen ska återkomma med ett samlat förslag på hur en sådan hantering kan göras. I en sådan process bör varje anslagssparande prövas noggrant. Till exempel är det rimligt att undanta högskolors och universitets anslagssparande då dessa behövs för att få till stånd fler högskoleplatser nu när fler söker sig till högskolorna.

Fel! Okänt namn nå

Effektivitetsgranskning

Varje skatt och varje utgift ska prioriteras utifrån om förslaget är effektivt i kampen mot jobbkrisen. Under de senaste åren har alltfler märkliga ideologiskt motiverade projekt tillförts skattemedel från den moderatstyrda regeringen. I ljuset av jobbkrisen framstår dessa projekt som än mer orimliga. Vi kommer att i höstens budgetmotion göra en fullständig genomgång av vilka projekt som kommer att avslutas. Tre exempel på projekt som kommer att avslutas är:

- ? *Näringsdepartementets finansiering av Maud Olofsson kvinnliga företagsambassadörer.* Denna satsning utgör en inte oväsentlig del i en satsning om 100 miljoner kronor per år. Vi menar att det är viktigt att synliggöra kvinnliga förebilder, men att det kan ske på för skattebetalarna effektivare sätt.
- ? *Etos i statsförvaltningen.* Finansdepartementet ska enligt regeringsbeslut nyligen inleda en 20 miljoner kronors satsning på ”etos i statsförvaltningen.” Vi vill se en professionell statsförvaltning, men vidareutbildning ska rymmas inom ordinarie anslag.
- ? *Nej till barnomsorgspeng.* Regeringen vill delfinansiera ett krav på att kommunerna ska betala ut en ”barnomsorgspeng” Det handlar om barnpassning utan krav på att läroplanen för förskolan ska följas. Programmet försämrar svensk förskola och ska avslutas.

7.4 Effekter av socialdemokraternas förslag på de offentliga finanserna

Det program för fler jobb som vi socialdemokrater föreslår i denna motion uppgår till cirka 20 miljarder kronor i ökade utgifter och minskade skatteinkomster jämfört med regeringens förslag (helårseffekt), vilket innebär att den offentliga sektorns finansiella sparande minskas med samma belopp. För statsbudgeten för 2009 uppgår skillnaden till drygt 9 miljarder kronor. Stora delar av dessa insatser är, till skillnad mot huvuddelen av regeringens förslag, av tillfällig karaktär. De kommer att fasas ut när konjunkturen vänder. Det gäller exempelvis våra förslag om ROT-avdrag och kunskapslyft samt Ungdomslyftet m.m.

Vi har i denna motion valt att göra en försiktig bedömning av effekterna av våra förslag när det gäller minskad arbetslöshet. Vi bedömer att kostnaden för arbetslöshetsförsäkringen minskar med 2,5 miljarder kronor på helårsbasis och drygt 1,2 miljarder kronor på halvårsbasis med våra förslag om fler jobb.¹⁰

Alla förslag ryms under vårt förslag till utgiftstak, där budgeteringsmarginalen uppgår till 7,0 miljarder kronor 2009, se tabell nedan.

¹⁰ Våra beräkningar följer Ekonomistyrningsverkets bedömning av att om arbetslösheten minskar med 1 procentenhet så minskar utbetalningarna från arbetslöshetsförsäkringen med 3,7 miljarder kronor.

Källa: Ekonomistyrningsverket, Budgetprognos 2009:1.

Tabell 7.1 Utgiftstak och finansiellt sparande 2009 (Avvikelse från regeringen där inget annat anges)*miljarder kronor*

	Socialdemokraterna
Utgiftstak i absoluta tal	1 027,0
Ökade utgifter i VÅM	6,4
Budgeringsmarginal i absoluta tal	8,2
Minskade intäkter	3,2
Finansiellt sparande	-9,6

Regeringen lämnar i vårpropositionen inget skarpt förslag till utgiftstak för 2012. Däremot lämnar regeringen en bedömning av storleken på 2012 års utgiftstak. Vi socialdemokrater återkommer i höstens budgetmotion kring frågan om utgiftstak för 2012.

8 Tabeller

I tabell 8.1 inryms samtliga förslag för 2009 som har aviserats sedan vår budgetmotion för 2009 – dvs. vår stimulansmotion i november 2008, vår stimulansmotion i februari 2009 och denna vårbudgetmotion. Alla förslag gäller utöver den budgetmotion som vi socialdemokrater presenterade i höstas. Vi har också lagt in skillnader mot regeringens förslag i 2009 års vårproposition i tabellen.

Tabell 8.1 Föreslagna och aviserade utgifts- och inkomstförändringar sedan BM2009, gäller för 2009*Miljoner kronor*

UO	Anslag	Nya förslag	Avvikelse regeringen
2	Samhällsekonomi och finansförvaltning	65	65
1:8	ESV: Kortad betalningstid i staten från 30 till 10 dagar från 1 juli	65	65
11	Ekonomisk trygghet vid ålderdom	250	250
1:3	Höjt bostadstillägg till pensionärer från 1 juli	250	250
14	Arbetsmarknad och arbetsliv	12 136	554
1:1	Arbetsförmedlingens förvaltningskostn.	624	324

Fel! Okänt namn på

UO	Anslag	Nya förslag	Avvi- kelse rege- ringen
	<i>Varav</i> Mer resurser till Arbetsförmedlingen	624	324
1:2 & 1:3	Bidrag till a-kassa & aktivitetsstöd samt kostnader för arb.markn.program	12 762	1 480
	<i>Högre kostnader för bättre a-kassa och aktivitetsstöd till följd av högre arbetslöshet*</i>	11 336	1 250
<i>Varav</i>	<i>Spetskompetenslyft, 20 000 platser, från 1 juli</i>	<i>1 000</i>	<i>1 000</i>
	<i>Jobb utbildning åt unga, 3 500 årsplatser, från 1 juli (s, mp, v)</i>	<i>250</i>	<i>250</i>
	<i>Yrkesinriktad arbetsm.utb., 2 500 fler, dvs. totalt 11 500 fler än BP09, från 1 juli***</i>	<i>75</i>	<i>75</i>
	<i>Sommarjobb till unga, 90 000 platser (s, mp, v)</i>	<i>300</i>	<i>300</i>
	<i>Praktik för nyexaminerade akademiker inom statliga myndigheter (s, mp, v)</i>	<i>100</i>	<i>100</i>
	<i>Bättre stöd till unga med funktionsnedsättning (s, mp, v)</i>	<i>25</i>	<i>25</i>
	<i>Nej till regeringens lågkvalitativa aktiveringsåtgärder (i prop. 2008/09:95)</i>	<i>0</i>	<i>-1 196</i>
	<i>Nej till regeringens nya coacher och nya lågkvalitativa insatser i VÅP</i>	<i>-324</i>	<i>-324</i>
1:2	Lägre bidrag till a-kassa och aktivitetsstöd till följd av lägre arbetslöshet	-1 250	-1 250
15	Studiestöd	843	525
1:1-1:2	Studiemedel & studiemedelsräntor	843	525
<i>Varav</i>	<i>Studiemedel för sommarkurser på högskolan (s, mp, v)</i>	<i>25</i>	<i>25</i>
	<i>Studiemedel för 10 300 nya komvuxplatser, 118 miljoner kronor mer än regeringen</i>	<i>158</i>	<i>118</i>
	<i>Studiemedel för 2 500 KY-platser (s, mp, v)</i>	<i>0*</i>	<i>0</i>
	<i>Studiemedel för 2 500 ytterligare KY-platser (1 500 fler än regeringen), fr. 1 juli</i>	<i>44</i>	<i>26</i>
	<i>Höjt studiemedel inom yrkesvux, som regeringens förslag</i>	<i>260</i>	<i>0</i>
	<i>Höjt studiemedel inom utvalda högskoleutbildningar för arbetssökande, fr. 1 juli</i>	<i>250</i>	<i>250</i>
	<i>Höjt studiemedel för fler högskoleplatser</i>	<i>35</i>	<i>35</i>
	<i>Ungdomsbyftersättning, för 10 000 platser från 1 juli (s, mp, v)</i>	<i>71</i>	<i>71</i>
16	Utbildning och universitetsforskning	1 283	1 086
1:13	Myndigheten för yrkeshögskolan	81	49
<i>Varav</i>	<i>2 500 fler KY-platser än BP09, från 1 juli (s, mp, v)</i>	<i>0*</i>	<i>0</i>
	<i>Ytterligare 2 500 KY-platser, från 1 juli</i>	<i>81</i>	<i>49</i>
1:15	Statligt stöd till vuxenutbildning	700	535
<i>Varav</i>	<i>Sommarundervisning 2009, 15 000 platser på komvux (s, mp, v)</i>	<i>130</i>	<i>130</i>

Fel! Okänt namn på

UO	Anslag	Nya förslag	Avvi- kelse rege- ringen
	<i>Ungdomslyft, 10 000 platser från 1 juli (s, mp, v)</i>	250	250
	<i>Ytterligare 10 300 komvuxplatser, totala volymen 25 000 platser fler än BP09, 1 juli**</i>	320	155
2:3–2:55	Högskolor och universitet: Grundutbildning	502	502
<i>Varav</i>	<i>Sommarkurser på högskolan, 10 000 platser (s, mp, v)</i>	75	75
	<i>3 685 fler platser på högskola (s, mp, v)</i>	0*	0*
	<i>1000 fler högskoleplatser, 1 000 fler magisterutbildningar, 500 doktorandtjänster, 1 juli</i>	227	227
	<i>4 000 nya lärlingsutbildningar fr. 1 juli (s, mp, v)</i>	200	200
17	Kultur, medier, trossamfund och fritid	90	90
28:2	Bidrag till allmän kulturverksamhet m.m.	15	15
<i>varav</i>	<i>Ökade bidrag till dans-, musik- och teaterallianserna</i>	15	15
28:10	Sysselsättningsåtgärder inom kulturområdet	75	75
<i>varav</i>	<i>75 miljoner kronor till fler Accessprojekt</i>	75	75
18	Samhällsplanering, bostadsförsörjning m.m.	300	300
<i>Nytt anslag</i>	<i>Investeringsstöd för hyresrätter, från 1 juli</i>	300	300
20	Allmän miljö- och naturvård	400	400
<i>Nytt anslag</i>	<i>Miljöbilspaket</i>	400	400
22	Kommunikationer	567	178
	Ökat underhåll av vägar, enligt regeringens förslag	245	0
	Ökat underhåll av järnvägar, 128 mnkr från 1 juli, över regeringens förslag	272	128
	Investeringsstöd bussar	50	50
25	Allmänna bidrag till kommuner	10 120	3 120
1.1	Höjt statsbidrag till kommunerna	3 120	3 120
<i>varav</i>	<i>Höjt generellt statsbidrag</i>	2 520	2 520
	<i>Traineeprogram för att anställa 3 000 ungdomar i välfärden (s, mp, v)</i>	500	500
	<i>Statsbidrag för karriär- och studievägledning på gymnasiet (s, mp, v)</i>	100	100
1:4	Tillfälligt konjunkturstöd till kommunsektorn 2010, enligt regeringens förslag	7 000	0
XX	Övriga förslag	-137	-137
	Övriga förslag på tilläggsbudgeten m.m. enligt TB-motion	-137	-137

Fel! Okänt namn på

			Avvi- kelse
UO	Anslag	Nya förslag	rege- ringen
Summa utgiftsökningar		25 917	6 431

Fel! Okänt namn på

UO Anslag	Nya förslag	Avvi- kelse rege- ringen
Inkomster		
Förstajobbetavdrag, totalt 5 000 platser, från 1 juli (s, mp, v)	0*	0
ROT för privatpersoner, hyresrätter & miljonprogram, fr. 1 juli	4 800	1 200
ROT för renovering av skolor, äldreboenden m.m.	250	250
Kulturarvs-ROT	90	90
Tillfälligt sysselsättningsstöd till kommunsektorn	1 630	1 630
Summa inkomstminskningar	6 770	3 170
Förändring finansiellt sparande offentlig sektor	-32 687	-9 601

*) Är beräknad på en takhöjning och höjning av ersättningsnivån från den 1 juli.

) I denna tabell redovisas förändringar mot höstens budgetmotion. Där fanns bl.a. förslag om 4 700 fler platser i komvux, 3 685 högskoleplatser, 5 000 förstajobbetavdrag etc. *) 1 500 av dessa platser finansieras med de extra resurser som finns med i höstens budgetmotion för att möta varslen.

För specifikation om hur vi socialdemokrater ställer oss till regeringens förslag på tilläggsbudgeten – se vår separata tilläggsbudgetmotion.

Fel! Okänt namn på

Bilaga

Fördelning av 5 400 platser i yrkesvux

Kommun/kommunsamarbete	Län	Sökta platser	Regeringens tilldelning*	Differens	(S) alternativ
Upplands-Väsby kommun	Sthlm	93	17	76	93
Österåkers kommun	Sthlm	25	8	17	25
Värmdö kommun	Sthlm	34	11	23	34
Järfälla kommun	Sthlm	57	24	33	57
Ekerö kommun	Sthlm	12	5	7	12
Huddinge kommun	Sthlm	44	44	0	44
Botkyrka kommun	Sthlm	79	57	22	79
Salems kommun	Sthlm	16	8	8	16
Haninge kommun	Sthlm	50	11	39	50
Tyresö kommun	Sthlm	75	8	67	75
Upplands-Bro kommun	Sthlm	9	8	1	9
Täby, Danderyd, Vallentuna, Vaxholm	Sthlm	83	26	57	83
Sollentuna kommun	Sthlm	39	22	17	39
Stockholms stad	Sthlm	500	395	105	500
Södertälje, Nykvarn	Sthlm	66	66	0	66
Sundbybergs stad	Sthlm	15	15	0	15
Solna stad	Sthlm	46	21	25	46
Lidingö kommun	Sthlm	16	8	8	16
Norrtälje kommun	Sthlm	146	16	130	146
Sigtuna kommun	Sthlm	39	16	23	39
Nynäshamns kommun	Sthlm	29	11	18	29
Knivsta kommun	Uppsala	12	4	8	12
Heby kommun	Uppsala	24	6	18	24
Tierps kommun	Uppsala	22	10	12	22
Uppsala kommun	Uppsala	150	81	69	150
Enköpings kommun	Uppsala	25	16	9	25
Östhammars kommun	Uppsala	23	5	18	23
Gnesta kommun	Södermanland	10	3	7	10
Eskilstuna, Flen, Katrineholm, Vingåker, Strängnäs	Södermanland	167	146	21	167
Ydre kommun	Östergötland	6	1	5	6
Östsam – Linköping, Boxholm, Finspång, Kinda, Mjölby, Motala, Norrköping, Söderköping, Vadstena, Valdemarsvik, Åtvidaberg, Ödeshöj	Östergötland	500	275	225	500
Gnosjö kommun	Jönköping	21	9	12	21

Fel! Okänt namn på

Kommun/kommunsamarbete	Län	Sökta platser	Regeringens tilldelning*	Differens	(S) alternativ
Mullsjö kommun	Jönköping	15	4	11	15
Habo kommun	Jönköping	41	4	37	41
Gislaveds kommun	Jönköping	10	10	0	10
Vaggeryds kommun	Jönköping	29	10	19	29
Jönköpings kommun	Jönköping	455	63	392	455
Nässjö, Aneby, Eksjö, Sävsjö, Vetlanda	Jönköping	213	49	164	213
Värnamo kommun	Jönköping	11	11	0	11
Tranås kommun	Jönköping	26	6	20	26
Uppvidinge kommun	Kronoberg	7	5	2	7
Lessebo kommun	Kronoberg	10	6	4	10
Tingsryds kommun	Kronoberg	15	6	9	15
Alvesta kommun	Kronoberg	153	8	145	153
Älmhults kommun	Kronoberg	37	6	31	37
Markaryds kommun	Kronoberg	5	5	0	5
Växjö kommun	Kronoberg	129	56	73	129
Ljungby kommun	Kronoberg	23	12	11	23
Högsby kommun	Kalmar	19	3	16	19
Hultsfreds kommun	Kalmar	23	10	13	23
Mönsterås kommun	Kalmar	22	6	16	22
Emmaboda kommun	Kalmar	28	6	22	28
Kalmar, Mörbylånga, Torsås	Kalmar	127	51	76	127
Nybro kommun	Kalmar	63	11	52	63
Oskarshamns kommun	Kalmar	12	10	2	12
Västerviks kommun	Kalmar	83	25	58	83
Vimmerby kommun	Kalmar	34	8	26	34
Gotlands kommun	Sthlm	69	36	33	69
Olofströms kommun	Blekinge	126	8	118	126
Ronneby kommun	Blekinge	44	24	20	44
Karlshamns kommun	Blekinge	99	20	79	99
Sölvesborgs, Bromölla	Blekinge	36	22	14	36
Staffanstorps kommun	Skåne	26	7	19	26
Burlövs kommun	Skåne	31	11	20	31
Vellinge kommun	Skåne	15	9	6	15
Östra Göinge kommun	Skåne	29	10	19	29
Kävlinge kommun	Skåne	30	10	20	30
Sjöbo kommun	Skåne	4	4	0	4
Hörby kommun	Skåne	10	7	3	10
Höörs kommun	Skåne	9	7	2	9
Osby kommun	Skåne	16	7	9	16
Perstorps kommun	Skåne	6	3	3	6

Fel! Okänt namn på

Kommun/kommunsamarbete	Län	Sökta platser	Regeringens tilldelning*	Differens	(S) alternativ
Malmö kommun	Skåne	205	205	0	205
Lunds kommun	Skåne	43	43	0	43
Helsingborg, Båstad, Bjuv, Höganäs, Klippan, Åstorp, Ängelholm, Örkelljunga	Skåne	105	105	0	105
Eslövs kommun	Skåne	55	15	40	55
Ystad, Simrishamn, Tomelilla	Skåne	28	28	0	28
Trelleborgs kommun	Skåne	119	24	95	119
Kristianstads kommun	Skåne	86	54	32	86
Hässleholms kommun	Skåne	82	34	48	82
Region Halland – Halmstad, Falkenberg, Hylte, Laholm, Varberg, Kungsbacka	Halland	144	133	11	144
Orusts kommun	Västra Götaland	9	6	3	9
Sotenäs kommun	Västra Götaland	10	3	7	10
Munkedals kommun	Västra Götaland	9	6	3	9
Tanums kommun	Västra Götaland	33	7	26	33
Färgelanda kommun	Västra Götaland	7	4	3	7
Grästorps kommun	Västra Götaland	7	3	4	7
Essunga kommun	Västra Götaland	4	2	2	4
Bengtstads kommun, Dals Ed, Mellerud, Åmål	Västra Götaland	69	32	37	69
Töreboda, Gullspång	Västra Götaland	19	10	9	19
Göteborg, Ale, Alingsås, Härryda, Kungälv, Lerum, Lilla Edet, Mölndal, Partille, Stenungsund, Tjörn, Öckerö, Kungsbacka	Västra Götaland	700	538	162	700
Lysekils kommun	Västra Götaland	26	8	18	26
Uddevalla kommun	Västra Götaland	82	33	49	82
Vänersborgs kommun	Västra Götaland	94	18	76	94
Trollhättans kommun	Västra Götaland	72	41	31	72
Borås, Bollebygd, Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn, Vargårda	Västra Götaland	245	124	121	245

Fel! Okänt namn på

Kommun/kommunsamarbete	Län	Sökta platser	Regeringens tilldelning*	Differens	(S) alternativ
Mariestads kommun	Västra Götaland	99	17	82	99
Lidköping, Götene, Skara, Vara	Västra Götaland	115	47	68	115
Skövde, Hjo, Karlsborg, Falköping, Tibro, Tidaholm	Västra Götaland	166	87	79	166
Kils kommun	Värmland	18	8	10	18
Torsby kommun	Värmland	44	7	37	44
Forshaga kommun	Värmland	9	7	2	9
Grums kommun	Värmland	21	7	14	21
Årjängs kommun	Värmland	41	5	36	41
Sunne kommun	Värmland	46	9	37	46
Karlstad, Hammarö	Värmland	105	68	37	105
Kristinehamns kommun	Värmland	31	17	14	31
Filipstads kommun	Värmland	36	7	29	36
Hagfors och Munkfors kommun	Värmland	33	13	20	33
Arvika och Eda	Värmland	99	25	74	99
Säffle kommun	Värmland	12	9	3	12
Degerfors kommun	Örebro	9	5	4	9
Hällefors kommun	Örebro	11	5	6	11
Ljusnarsbergs kommun	Örebro	7	3	4	7
Örebro kommun	Örebro	178	98	80	178
Kumla kommun	Örebro	27	12	15	27
Karlskoga kommun	Örebro	12	12	0	12
Nora kommun	Örebro	6	6	0	6
Lindesbergs kommun	Örebro	28	17	11	28
Kungsörs kommun	Västmanland	12	4	8	12
Västerås stad	Västmanland	117	88	29	117
Sala kommun	Västmanland	33	11	22	33
Köpings kommun	Västmanland	19	16	3	19
Arboga kommun	Västmanland	35	7	28	35
Vansbro kommun	Dalarna	17	4	13	17
Malung – Sälen kommun	Dalarna	21	6	15	21
Gagnefs kommun	Dalarna	11	5	6	11
Leksands kommun	Dalarna	44	7	37	44
Rättviks kommun	Dalarna	15	7	8	15
Orsa kommun	Dalarna	6	5	1	6
Älvdalens kommun	Dalarna	16	5	11	16
Mora kommun	Dalarna	19	12	7	19
Falu kommun	Dalarna	198	35	163	198
Borlänge, Säter	Dalarna	39	37	2	39

Fel! Okänt namn på

Kommun/kommunsamarbete	Län	Sökta platser	Regeringens tilldelning*	Differens	(S) alternativ
Hedemora kommun	Dalarna	35	6	29	35
Avesta kommun	Dalarna	30	12	18	30
Västerberslagens utbf. – Ludvika, Smedjebacken	Dalarna	113	19	94	113
Gävle, Hofors, Sandviken, Ockelbo, Älvkarleby	Gävleborg	158	118	40	158
Hälsingevux – Söderhamn, Bollnäs, Hudiksvall, Ljusdal, Nordansigt, Ovanåker	Gävleborg	151	112	39	151
Ånge kommun	Västernorrland	11	7	4	11
Timrå kommun	Västernorrland	20	15	5	20
Härnösands kommun	Västernorrland	29	19	10	29
Sundsvalls kommun	Västernorrland	75	62	13	75
Kramfors kommun (obs livs)	Västernorrland	63	16	47	63
Sollefteå kommun	Västernorrland	36	19	17	36
Örnsköldsviks kommun	Västernorrland	32	32	0	32
Strömsunds kommun	Jämtland	31	13	18	31
Härjedalens kommun	Jämtland	20	4	16	20
Östersund, Åre, Ragunda, Krokom, Bräcke, Berg	Jämtland	208	63	145	208
Malå kommun	Västerbotten	4	2	2	4
Storumans kommun	Västerbotten	20	4	16	20
Dorotea kommun	Västerbotten	13	3	10	13
Vännäs kommun	Västerbotten	49	3	46	49
Vilhelmina och Åsele kommun	Västerbotten	21	7	14	21
Umeå, Nordmaling, Robertsfors, Vindeln	Västerbotten	113	78	35	113
Lycksele kommun	Västerbotten	21	7	14	21
Skellefteå, Norsjö	Västerbotten	84	59	25	84
Arvidsjaur kommun	Norrbottnen	15	4	11	15
Kalix kommun	Norrbottnen	29	15	14	29
Övertorneå och Haparanda kommun	Norrbottnen	13	6	7	13
Pajala kommun	Norrbottnen	16	6	10	16
Gällivare kommun	Norrbottnen	16	13	3	16
Luleå kommun	Norrbottnen	62	53	9	62
Piteå kommun	Norrbottnen	45	30	15	45

Fel! Okänt namn på

Kommun/kommunsamarbete	Län	Sökta platser	Regeringens tilldelning*	Differens	(S) alternativ
Bodens kommun	Norrbottnen	34	16	18	34
Kiruna kommun	Norrbottnen	49	16	33	49
Landskrona-Svalöv	Skåne	150	45	105	150
SUF – Askersund, Laxå, Hallsberg	Örebro	44	31	13	44
Kolbäcksådalen (Surahammar, Hallstahammar)	Västmanland	30	14	16	30
NVU – Fagersta, Norberg, Skinnskatteberg	Västmanland	25	13	12	25
Totalt platser, avrundat till närmaste 100-tal:		10 400	5 100	5 300	10 400
* I regeringens tilläggsbudget april 2009 tillförs 400 platser för hela landet som ännu inte är fördelade. 400 platser fördelat på 290 kommuner ger i snitt 1,4 ytterligare platser per kommun.					

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 4 maj 2009

Mona Sahlin (s)

Sven-Erik Österberg (s)

Kristina Zakrisson (s)

Berit Andnor (s)

Lars Johansson (s)

Carina Moberg (s)

Anders Karlsson (s)

Ylva Johansson (s)

Marie Granlund (s)

Anders Ygeman (s)

Berit Högman (s)

Leif Jakobsson (s)

Tone Tingsgård (s)

Thomas Östros (s)

Thomas Bodström (s)

Urban Ahlin (s)

Veronica Palm (s)

Leif Pagrotsky (s)

Lena Hallengren (s)

Tomas Eneroth (s)

Susanne Eberstein (s)